

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

ЗАТВЕРДЖУЮ:

голова вченої ради ПДМУ

професор _____ В. М. Ждан

«__» _____ 2021 р.

Освітньо-наукова програма вводиться в дію
19 липня 2021 року,

наказ від «__» _____ 2021 року № __

**Освітньо-наукова програма підготовки
докторів філософії**

за спеціальністю 222 – Медицина

Полтава, 2022

ЗМІСТ

Передмова	3
Лист-погодження.....	4
Вступ.....	6
1. Галузь використання.....	8
2. Розподіл змісту освітньо-наукової програми	11
3. Перелік навчальних дисциплін	12
4. Атестація здобувача третього рівня вищої освіти	13
5. Тематика наукових досліджень	14
6. Профіль освітньо-наукової програми (ОНП) підготовки докторів філософії.....	25
за спеціальністю 222 – Медицина.....	25
7. Перелік компонент освітньо-наукової програми (КОП) та їх логічна послідовність	41
8. Структура навчального плану та зміст компонентів ОНП	43
9. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми.....	45
10. Програмні результати навчання за ОНП	45
11. Структурно-логічна схема освітньо-наукової програми	47
12. Матриця відповідності програмних результатів навчання компонентам освітньо-наукової програми.....	48

ПЕРЕДМОВА

1. **Розроблено** проектною групою Української медичної стоматологічної академії, внесено зміни та доповнення авторською групою Української медичної стоматологічної академії.

2. **Ухвалено** Вченою радою Вищого державного навчального закладу України «Української медичної стоматологічної академії» (протокол № 9 від 26 травня 2016 р. зі змінами та доповненнями, внесеними Вченою радою Української медичної стоматологічної академії (26 грудня 2018 р., протокол № 4, 14 квітня 2021 р., протокол № 8), Вченою радою Полтавського державного медичного університету (09 лютого 2022 р., протокол № 6; 16 березня 2022 р., протокол 7; 15 червня 2022 р., протокол № 10).

3. **Введено** вперше.

4. **Проектна група:** проректор з наукової роботи, професор Кайдашев І. П., завідувач кафедри урології з судовою медициною, професор Саричев Л. П., професор кафедри педіатрії № 1 з пропедевтикою та неонатологією, професор Похилько В.І., завідувачка кафедри біоорганічної та біологічної хімії, професор Непорада К. С.

5. **Авторська група:** проректор з наукової роботи, професор Кайдашев І. П., завідувач кафедри урології з судовою медициною, професор Саричев Л. П., професор кафедри педіатрії № 1 з пропедевтикою та неонатологією, професор Похилько В.І., завідувачка кафедри біоорганічної та біологічної хімії, професор Непорада К. С., аспірант (очної (денної) форми навчання) кафедри урології з судовою медициною Р. Б. Савченко; к.мед.н., директор комунального підприємства «1-А міська клінічна лікарня Полтавської міської ради» (представник роботодавців). Г. Б. Селькіна.

ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ

ОНП відповідає концепції освітньої діяльності Української медичної стоматологічної академії за спеціальністю 222 – Медицина на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, заявленій під час її ліцензування, вимогам внутрішньої системи забезпечення якості освіти; участі стейкхолдерів у її розробці.

Випускаюча кафедра	Дата обговорення, № протоколу засідання кафедри
Кафедра анатомії людини	24.02.2021, протокол № 19
Кафедра клінічної анатомії та оперативної хірургії	04.03.2021, протокол № 14
Кафедра оториноларингології з офтальмологією	01.03.2021, протокол № 13
Кафедра патофізіології	02.03.2021, протокол № 5
Кафедра фізіології	01.03.21, протокол №14
Кафедра акушерства і гінекології №1	25.02.21, протокол № 10
Кафедра анестезіології та інтенсивної терапії	09.03.2021, протокол № 14
Кафедра внутрішньої медицини № 1	02.03.2021, протокол №13
Кафедра внутрішньої медицини № 2 з професійними хворобами	22.02.2021, протокол №14
Кафедра гігієни, екології та охорони праці в галузі	17.02.2021, протокол № 13
Кафедра експериментальної та клінічної фармакології з клінічною імунологією та алергологією	5.03.2021, протокол № 14
Кафедра ендокринології з дитячими інфекційними хворобами	25.02.2021, протокол 16
Кафедра загальної хірургії з доглядом за хворими	25.02. 2021, протокол № 13
Кафедра нервових хвороб з нейрохірургією та медичною генетикою	12.02.2021, протокол 9
Кафедра онкології та радіології з радіаційною медициною	15.02.2021, протокол № 12
Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології	26.02.2021, протокол № 14
Кафедра хірургії №1	09.03.2021, протокол № 15
Кафедра хірургії №2	9.03.2021, протокол № 15
Кафедра дитячої хірургії з травматологією та ортопедією	24.02.2021, протокол № 7
Кафедра медичної біології	02.03.2021, протокол № 13
Кафедра мікробіології, вірусології та імунології	08.03.2021, протокол №14
Кафедра педіатрії №1 з пропедевтикою та неонатологією	04.03.2021, протокол № 13
Кафедра педіатрії №2	05.03.2021, протокол №14
Кафедра урології з судовою медициною	01.03.2021, протокол № 14
Кафедра акушерства та гінекології №2	02.03.2021, протокол №10
Кафедра внутрішніх хвороб та медицини невідкладних станів	25.02.2021, протокол № 14
Кафедра сімейної медицини і терапії	03.03.2021, протокол №18
Кафедра хірургії № 4 з малоінвазивною хірургією	05.03.2021, протокол №13
Кафедра шкірних та венеричних хвороб	09.03.2021, протокол №15
Кафедра біологічної та біоорганічної хімії	09.03.2021, протокол №12
Кафедра внутрішньої медицини №3 з фтизіатрією	02.03.2021, протокол № 14
Кафедра гістології, цитології та ембріології	02.03.2021, протокол № 15
Кафедра інфекційних хвороб з епідеміологією	10.03.2021, протокол №13
Кафедра патологічної анатомії з секційним курсом	25.02.2021, протокол № 13
Кафедра соціальної медицини, громадського здоров'я, організації та економіки охорони здоров'я з лікарсько-трудовою експертизою	01.03.2021, протокол №14
Кафедра хірургії №3	05.03.2021, протокол 14
Кафедра медицини катастроф та військової медицини	24.02.2021, протокол №14
Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини з доглядом за хворими, загальної практики (сімейної медицини)	03.03.2021, протокол № 14
Кафедра фізичного виховання та здоров'я, фізичної терапії, ерготерапії з спортивною медициною та фізичною реабілітацією	23.02.2021, протокол №13

ОНП відповідає вимогам Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про ліцензування видів господарської діяльності», Постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (у редакції від 04.05.2020 року), листів Міністерства освіти і науки України від 05.06.2018 № 9-377 «Щодо надання роз'яснень стосовно освітніх програм», від 09.07.2018 р. № 9-434 «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення», рекомендаціям Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо її форми, норм за показниками валідності.

Завідувач аспірантурою наукового відділу

к.пед. н. Г. Ю. Мороховець

До ОНП надані рецензії:

- доктора медичних наук, професора, члена-кореспондента НАМН України, завідувача клініко-функціонального відділення ДУ «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф.Г. Яновського НАМН України» В. К. Гаврисюка;
- доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри внутрішньої медицини медичного факультету № 2 Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова В. М. Жебеля;
- доктора медичних наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України, т.в.о. директора ДУ «Інститут медицини праці імені Ю.І. Кундієва НАМН України» К. Є. Іщейкіна;
- заступника головного лікаря з медичної частини Полтавського обласного клінічного онкологічного диспансеру А. З. Айкяна;
- к.мед.н., директора комунального підприємства «1-А міська клінічна лікарня Полтавської міської ради» Г. Б. Селькіної.

ОНП враховує потреби фахівців у галузі охорони здоров'я, відповідає галузі знань 22 – Охорона здоров'я, має особливі та унікальні змістові характеристики, не має повторів у змісті. Ефективне провадження освітньої діяльності за ОНП гарантоване відповідністю кадрового та матеріально-технічного, методичного забезпечення, має логічно-послідовні зв'язки із освітньо-професійною програмою з відповідної спеціальності та з освітньо-науковими програмами підготовки докторів філософії за спеціальностями 221 – Стоматологія та 091 – Біологія, що затверджено на засіданні Вченої ради Української медичної стоматологічної академії (протокол № 8 від 14 квітня 2021 р.).

Учений секретар, доцент

В.Л. Філатова

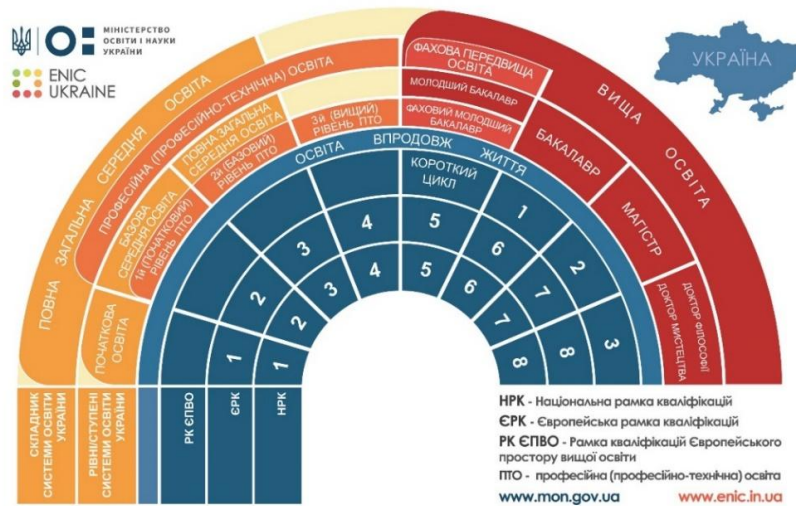
ВСТУП

Освітньо-наукова програма (ОНП) підготовки фахівців третього рівня вищої освіти за спеціальністю 222 – Медицина визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть почати навчання за ОНП, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен володіти здобувач наукового ступеня *доктора філософії*.

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає 8 рівню Національної рамки кваліфікацій, Європейської рамки кваліфікацій для навчання впродовж життя та третьому циклу Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти і передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв’язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

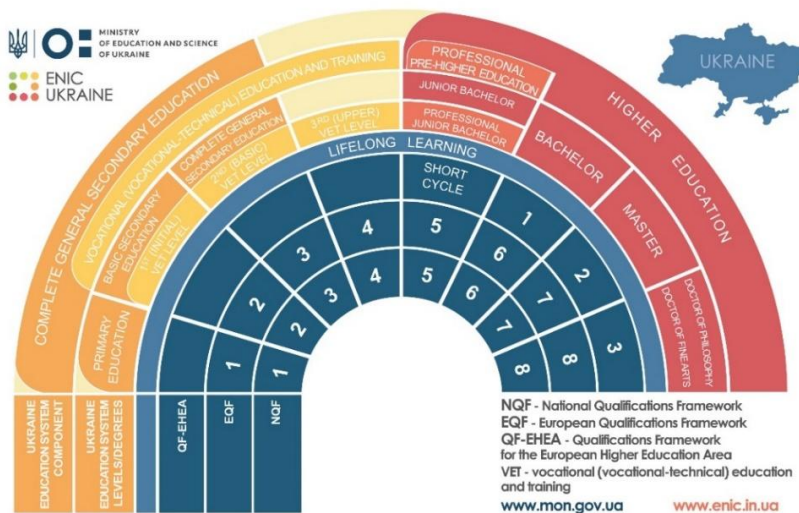
НАЦІОНАЛЬНА РАМКА КВАЛІФІКАЦІЙ УКРАЇНИ

в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519
затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341

NATIONAL QUALIFICATIONS FRAMEWORK OF UKRAINE

Approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 1341, dated November 23, 2011,
as amended by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 519, dated June 25, 2020

Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі.

Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється:

- в аспірантурі (ад'юнктурі) закладу за очною (денною, вечірньою) або заочною формою навчання;

- поза аспірантурою (для осіб, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи у закладі.

Правила прийому до аспірантури затверджує вчена рада Української медичної стоматологічної академії на основі Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти та в установлені строки оприлюднює їх на офіційному веб-сайті закладу.

Правила прийому до Української медичної стоматологічної академії діють протягом відповідного календарного року і визначають, зокрема:

- порядок, перелік і строки подання документів для вступу до аспірантури закладу;

- зміст, форму і строки вступних випробувань для конкурсного відбору вступників до аспірантури за кожною спеціальністю або відповідною галуззю знань.

Нормативний строк підготовки доктора філософії за спеціальністю 222 – Медицина в аспірантурі становить чотири роки.

Строк виконання здобувачем освітньо-наукової програми може бути скорочено відповідно до локально-правових актів Української медичної стоматологічної академії: Положення «Про підготовку здобувачів освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в Українській медичній стоматологічній академії», Положення «Про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти Української медичної стоматологічної академії».

Підготовка в аспірантурі передбачає виконання особою відповідної освітньо-наукової програми Української медичної стоматологічної академії за певною спеціальністю та проведення власного наукового дослідження. Невід'ємною складовою освітньо-наукової програми аспірантури є підготовка та публікація наукових статей.

Аспіранти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом роботи аспіранта, в якому визначаються зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований строк захисту дисертації протягом строку підготовки в аспірантурі.

Індивідуальний план роботи аспіранта погоджується здобувачем з його науковим керівником та затверджується вченою радою Української медичної стоматологічної академії або вченою радою відповідного структурного підрозділу протягом двох місяців з дня зарахування здобувача до закладу.

Індивідуальний план роботи аспіранта є обов'язковим до виконання здобувачем ступеня доктора філософії і використовується для оцінювання успішності запланованої навчальної і наукової робіт.

Невиконання індивідуального плану роботи аспіранта або порушення строків виконання індивідуального плану без поважних причин, передбачених законодавством, може бути підставою для ухвалення вченою радою Української медичної стоматологічної академії рішення про відрахування аспіранта.

Особа, яка раніше навчалася в аспірантурі за державним замовленням і не захистилася або була відрахована з неї достроково, має право на повторний вступ до аспірантури за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.

Підготовка в аспірантурі завершується наданням висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Здобувачі ступеня доктора філософії мають право на вибір спеціалізованої вченої ради.

1. ГАЛУЗЬ ВИКОРИСТАННЯ

ОНП використовується в ПДМУ при підготовці фахівців третього рівня вищої освіти **доктора філософії** за спеціальністю 222 – Медицина з узагальненим об'єктом діяльності людина з її психофізіологічними особливостями, здоров'я людини, підтримка здоров'я, профілактика захворювань, лікування людини, здоров'я населення:

- вивчення травми та її наслідків, вродженими й набутими захворюваннями та вадами опорно-рухового апарату;
- застосування засобів фізичної культури з лікувально-профілактичними цілями;
- методи діагностики, терапії та профілактики захворювань на туберкульоз органів дихання;
- удосконалення методів профілактики, діагностики та лікування туберкульозу органів дихання буде сприяти збереженню здоров'я населення, скороченню термінів тимчасової непрацездатності та відновленню працездатності;
- клінічний перебіг, етіологія та патогенез неспецифічних легеневих хвороб, розробляє методи й засоби їх діагностики та профілактики, лікування й реабілітації хворих на ці хвороби;
- механізми профілактичної, реабілітаційної, лікувальної дії медикаментів і немедикаментозних засобів при цих хворобах поширення, етіологію, патогенез, прогноз, а також розробляє й аналізує ефективність методів діагностики, профілактики та лікування поєднаних захворювань внутрішніх органів і систем людини, що належать до двох і більше спеціальностей клінічної медицини терапевтичного напрямку;
- отримання нових наукових даних, удосконалення методів профілактики, діагностики та лікування внутрішніх хвороб сприятиме збереженню здоров'я, скороченню термінів тимчасової непрацездатності, зменшенню інвалідизації та смертності населення;
- збереження дітородної функції жінок, методами профілактики, діагностики, лікування, прогнозуванням акушерсько-гінекологічної патології;
- удосконалення технологій профілактики, ранньої діагностики, лікування, реабілітації акушерських і гінекологічних захворювань, сприятиме попередженню, своєчасному виявленню захворювань вагітних і породіль, жінок різних вікових груп, зниженню рівнів материнської і перинатальної смертності, скороченню термінів тимчасової і стійкої втрати працездатності, поліпшенню демографічної ситуації;
- акономірності розвитку дітей, причини та механізми захворювань, методи їх діагностики, лікування, профілактики та реабілітації;
- розроблення принципово нових та вдосконалення наявних методів ранньої діагностики, лікування, профілактики та реабілітації сприятиме збереженню здоров'я дітей і нації загалом, зниженню дитячої смертності, скороченню термінів непрацездатності, попередженню ранньої інвалідності;
- вивчення і розробленням методів удосконалення сучасних уявлень про поширення, етіологію, патогенез, діагностику, лікування та профілактику серцево-судинних хвороб (ішемічна хвороба серця, атеросклероз, інфаркт міокарда, артеріальна гіпертензія, кардіоміопатії, запальні захворювання серця та судин), а також їх ускладнення (серцеві аритмії, серцева недостатність та ін.);

- методи покращання стану сучасних уявлень про поширеність, профілактику, діагностику, лікування й реабілітацію ревматичних хвороб, які призводять до втрати працездатності та смертності у працездатному віці;
- специфічність етіологічного агента, циклічність перебігу та можливості формування імунних реакцій різного характеру;
- вивчення закономірностей функціонування системи залоз внутрішньої секреції та механізмів дії їх інкретів - гормонів у нормі та патології, вивченням морфології, фізіології, патофізіології та біохімії ендокринної системи, етіології, патогенезу, діагностики, клінічного перебігу, епідеміології, профілактики і лікування ендокринних захворювань;
- діагностика, лікування, профілактика захворювань нервової системи (центральної: головного та спинного мозку, периферичної та вегетативної нервової системи);
- удосконалення методів розпізнавання причин і механізмів розвитку захворювань, ранньої діагностики, лікування та профілактики хвороб нервової системи;
- методи діагностики, лікування та профілактики психічних захворювань (ендогенних, ендогенно-органічних, екзогенних, екзогенно-органічних, психогенних, а також пов'язаних із патологічним психічним розвитком в осіб різного віку);
- удосконалення методів профілактики, ранньої діагностики, лікування психічних захворювань сприятиме збереженню психічного здоров'я населення, скороченню термінів тимчасової та стійкої непрацездатності, відновленню соціального функціонування. епідеміологічні та клінічні закономірності біологічних основ, а також медико-соціальні наслідки алкоголізму, наркоманій і токсикоманій;
- етіологія, патогенез захворювань зорової системи, розробляє й удосконалює методи ранньої діагностики, лікування та профілактики захворювань, вроджених дефектів й аномалій розвитку зорового аналізатора, органа зору й орбіти (зорових нервів, очних яблук і їхнього допоміжного апарату), центральних відділів органа зору;
- методи корекції аномалій рефракції; розробляє заходи, спрямовані на зниження рівня сліпоти та слабкозорості, скорочення термінів тимчасової непрацездатності та зменшення кількості інвалідів за станом зорової системи й органа зору;
- діагностика, лікування (консервативного та хірургічного, зокрема пластичної хірургії), профілактики захворювань вуха, носа, біляносових пазух, горлянки, гортані, зокрема запальних і пухлинних процесів, приглухуватості та глухоти;
- удосконалення методів профілактики диференційної, топічної, ранньої діагностики, терапевтичного та хірургічного лікування захворювань вуха, горла, носа сприятиме збереженню здоров'я населення, скороченню термінів тимчасової непрацездатності та її відновленню, а в необхідних випадках – соціальній реабілітації;
- методи діагностики, лікування та профілактики шкірних і венеричних хвороб;
- удосконалення методів профілактики, ранньої діагностики, лікування шкірних і венеричних хвороб сприятиме збереженню здоров'я населення, скороченню термінів тимчасової непрацездатності та відновленню працездатності;
- причини виникнення пухлин, механізми розвитку, взаємовідносини з організмом, проблеми діагностики, лікування та профілактики;
- забезпечення знеболювання та безпеки хворого під час його хірургічного лікування, про регуляцію, корекцію і компенсацію життєво

- важливих функцій організму, порушених під впливом захворювання, операційної травми, інтоксикації та інших факторів;
- удосконалення методів знеболювання, контролю (моніторингу) і регуляції основних життєвих функцій організму;
  - вивчення поширення, етіології, патогенезу, клінічного перебігу та прогнозу, а також розроблення і аналіз ефективності методів діагностики, засобів профілактики та лікування алергічних захворювань;
  - отримання нових наукових даних щодо етіології та патогенезу алергічних захворювань, їх діагностики, клінічного перебігу, механізмів дії профілактичних, лікувальних, реабілітаційних засобів;
  - вплив навколишнього середовища, умов життя та праці на здоров'я людини, її працездатність і тривалість життя; розробляє профілактичні й оздоровчі заходи, методи контролю довкілля, спрямовані на збереження, зміцнення здоров'я, попередження захворювань на індивідуальному, сімейному та популяційному рівнях;
  - зміни навколишнього середовища та їх вплив на здоров'я людини, її працездатність і тривалість життя; розробляє заходи, спрямовані на попередження хвороб, створення умов, які забезпечують збереження здоров'я;
  - методи контролю за станом довкілля та критерії його оптимізації з метою збереження здоров'я людини;
  - механізми, фактори й умови виникнення та поширення заразних хвороб у людському суспільстві, використовує одержані знання для боротьби з цими захворюваннями до їх повного викорінення;
  - стан здоров'я населення та чинники, що його формують;
  - медико-соціальні заходи держави, суспільства та системи охорони здоров'я у напрямку збереження, зміцнення і відновлення здоров'я;
  - рівень та структура захворюваності, демографічних показників, інвалідності, фізичного розвитку різних контингентів та населення країни в цілому залежно від соціальних, економічних, біологічних, психологічних, медичних, клімато-географічних, суспільно-політичних, екологічних та інших чинників у системно-історичному аспекті;
  - нормативно-правова база, організаційні форми, методи, принципи, види надання медичної допомоги різним категоріям та групам населення, її рівень, якість та ефективність;
  - стандарти якості медичної допомоги, її гарантований державою рівень, фінансово-економічна діяльність органів, закладів та установ охорони здоров'я; міжнародний і вітчизняний досвід діяльності системи охорони здоров'я та надання медичної допомоги;
  - дія лікарських засобів в умовах клініки для подальшого впровадження в медичну практику;
  - збереження здоров'я людини та відновленню його у випадках хвороби;
  - розроблення, удосконалення, експериментальне та клінічне застосування сучасних методів рентгенодіагностики;
  - розроблення, удосконалення, експериментальне та клінічне застосування сучасних методів ультразвукової діагностики;
  - розроблення, удосконалення, експериментальне та клінічне застосування магнітно-резонансної томографії;
  - розроблення, удосконалення, експериментальне та клінічне застосування сучасних методів радіонуклідної діагностики;
  - розроблення, удосконалення, експериментальне та клінічне застосування сучасних методів термографії;

- розроблення, удосконалення, експериментальне та клінічне застосування сучасних методів променевої терапії;
- біохімічні та молекулярно-біологічні механізми розвитку патологічних процесів в організмі людини та вищих тварин з метою з'ясування механізмів виникнення та розвитку захворювань людини, розроблення новітніх методів молекулярної діагностики патологічних процесів, пошуку фізіологічно активних сполук і лікарських засобів, що корегують порушені метаболічні процеси;
- вивчення походження і розвитку, форм і будови людського організму; організація тіла людини на різних рівнях з урахуванням численних різноманітних і динамічних формотворчих чинників (вік, стать, тип статури і ін.);
- вивчення імунітету (системи захисту організму від біологічної агресії) і його порушень (алергії, імунодефіцитів, аутоімунних процесів), а також створення методів діагностики, профілактики та лікування захворювань, пов'язаних з порушеннями в системі імунітету;
- мікроскопічна й ультрамікроскопічна будови, розвиток, взаємозв'язок структури та функції клітин, тканин, органів, систем організму тварин і людини в нормі, експерименті, патології та ін.

Доктор філософії за спеціальністю 222 – **Медицина** підготовлений до роботи в галузі економіки за Класифікатором професій ДК 003:2010, затвердженого Наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 за № 327 (зі змінами, внесеними 18.08.2020):

- 22**   **Професіонали в галузі наук про життя та медичних наук**
- 221   Професіонали в галузі наук про життя та медичних наук
- 2212   Професіонали в галузі патології, токсикології, фармакології, фізіології та епідеміології *
- 2212.1   Наукові співробітники (патологія, токсикологія, фармакологія, фізіологія, епідеміологія)
- 2229   Інші професіонали в галузі медицини (крім сестринської справи та акушерства).
- 222   Професіонали в галузі медицини (крім медичних сестер)
- 2221   Професіонали в галузі лікувальної справи (крім стоматології)
- 2221.1   Наукові співробітники (лікувальна справа, крім стоматології)
- 2221.2   Лікарі
- 23**   **Викладачі**
- 231   Викладачі університетів та вищих навчальних закладів
- 2310   Викладачі університетів та вищих навчальних закладів
- 2310.1   Професори та доценти
- 2310.2   Інші викладачі університетів та вищих навчальних закладів

2. РОЗПОДІЛ ЗМІСТУ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

2.1 Освітньо-наукова програма передбачає такі цикли дисциплін:

- загальнонаукової підготовки, що забезпечує третій освітній рівень;
- мовної підготовки;
- набуття універсальних навичок дослідника;
- професійної та практичної підготовки, що забезпечує необхідний освітньо-науковий рівень.

2.2 Розподіл змісту освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії за циклами подано у таблиці:

Таблиця – Розподіл змісту освітньо-наукової програми

№ з/п	Цикл підготовки	Навчальний час за циклами: академічні години (кредити)
1	Оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями	120 (4)
2	Іноземна мова (здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів наукової роботи іноземною мовою)	210 (7)
3	Професійної та практичної підготовки	450 (15)
4	Набуття універсальних навичок дослідника	210 (7)
5	Теоретичні та експериментальні дослідження за темою дисертації	
Загалом		990 (33)

3. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

У таблиці наведений перелік навчальних дисциплін, визначені блоки змістовних модулів, що входять до кожної із них, встановлена кількість навчальних годин/кредитів їх вивчення.

Цикл професійної та практичної підготовки, крім нормативних дисциплін, містить дисципліни вільного вибору, які аспірант вибирає, виходячи із напрямку наукового дослідження.

Таблиця – Перелік навчальних дисциплін

Назва навчальної дисципліни	Кількість навчальних годин (кредитів)
Всього	990 (33)
I. I. Оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями	
Історія та філософія науки (нормативна)	120 (4)
Теорія пізнання у біомедицині (за вибором)	
Біоетика (нормативна)	
Біоінформатика (нормативна)	
Психологія спілкування (за вибором)	
Педагогіка та психологія вищої освіти (за вибором)	
Інтегративна біологія (за вибором)	
II. Іноземна мова (здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів наукової роботи іноземною мовою)	
Англійська мова (прогресивний рівень) (нормативна)	210 (7)
Курс англійської мови наукового спілкування (за вибором)	
Курс німецької мови наукового спілкування (за вибором)	
III. Цикл дисциплін набуття універсальних навичок дослідника	
Методологія наукового та патентного пошуку (нормативна)	210 (7)
Медична статистика (нормативна)	
Молекулярна біологія (за вибором)	
Клінічна імунологія (за вибором)	
Клінічна епідеміологія (за вибором)	

Курс академічної доброчесності (нормативна)	
IV. Цикл дисциплін професійної та практичної підготовки	
Трансляційна медицина (нормативна)	
Спецпредмет*: Акушерство та гінекологія (за вибором) Внутрішні хвороби (за вибором) Хірургія (за вибором) Урологія (за вибором) Онкологія (за вибором) Кардіологія (за вибором) Ревматологія (за вибором) Інфекційні хвороби (за вибором) Ендокринологія (за вибором) Нервові хвороби (за вибором) Психіатрія (за вибором) Наркологія (за вибором) Офтальмологія (за вибором) Оториноларингологія (за вибором) Шкірні та венеричні хвороби (за вибором) Травматологія та ортопедія (за вибором) Лікувальна фізкультура (за вибором) Фтизіатрія (за вибором) Пульмонологія (за вибором) Радіологія (за вибором) Клінічна фармакологія (за вибором) Анестезіологія та інтенсивна терапія (за вибором) Медична біохімія (за вибором) Гігієна (за вибором) Епідеміологія (за вибором) Соціальна медицина та охорона здоров'я (за вибором) Нормальна анатомія (за вибором) Патологічна анатомія (за вибором) Нормальна фізіологія (за вибором) Патологічна фізіологія (за вибором) Фармакологія (за вибором) Імунологія та алергологія (за вибором) Гістологія, цитологія, ембріологія (за вибором)	450 (15)

* перелік не є вичерпним, він може змінюватися та доповнюватися на основі рішення вченої ради закладу.

4. АТЕСТАЦІЯ ЗДОБУВАЧА ТРЕТЬОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти чи наукової установи на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради відповідно чинного законодавства.

Дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії (або наукові доповіді у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях), а також відгуки опонентів оприлюднюються на офіційних веб-сайтах відповідних закладів вищої освіти (наукових установ) відповідно до законодавства.

5. ТЕМАТИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

- Репаративна регенерація при пошкодженнях і захворюваннях опорно-рухової системи;
- Біомеханіка та патофізіологія опорно-рухової системи;
- Адаптаційні та компенсаторні зміни в опорно-руховому апараті;
- Сучасні методи діагностики в травматології та ортопедії;
- Дитяча ортопедія;
- Закриті та відкриті пошкодження кісток, суглобів, миски та хребта;
- Політравма;
- Спортивна травматологія;
- Остеосинтез в травматології й ортопедії;
- Мікрохірургія в травматології й ортопедії;
- Пошкодження та захворювання м'язів, сухожилок, зв'язок;
- Пошкодження судин і нервів при травмах;
- Діагностична й оперативна артроскопія;
- Запальні процеси кісток, суглобів і хребта;
- Остеодистрофії, фіброзна дисплазія;
- Остеопороз;
- Ендопротезування суглобів;
- Ампутації, протезування кінцівок;
- Нові матеріали в травматології й ортопедії;
- Реабілітація в травматології й ортопедії;
- Ортопедична онкологія;
- Клініко-фізіологічне обґрунтування, розроблення й удосконалення методики фізичної реабілітації із застосуванням засобів фізичної культури при окремих захворюваннях;
- Клініко-фізіологічне обґрунтування, розроблення й удосконалення;
- Дослідження в галузі фізіології та гігієни спорту, лікарського контролю за фізкультурниками і спортсменами, вивчення загальної й окремої патології в спорті;
- Дослідження в галузі медичних проблем фізичної культури і спорту (спортивна реабілітація, травматологія, антидопінговий контроль, відновлювальне лікування, корекція психофізичного стану спортсменів тощо);
- Розроблення й удосконалення методів діагностики фізичного здоров'я, фізичного розвитку, функціонального стану організму фізкультурників і спортсменів, а також методів профілактики, діагностики та лікування захворювань та пошкоджень, пов'язаних із заняттями фізкультурою і спортом;
- Епідеміологія та профілактика туберкульозу органів дихання, удосконалення організаційних форм фтизіатричної служби в сучасних умовах;
- Патофізіологія дихання та кровообігу, мікробіологічні, імунологічні, біохімічні й генетичні основи реактивності при туберкульозі органів дихання;
- Діагностика, клініка та диференціальна діагностика туберкульозу, їх особливості у хворих, що зазнали впливу радіації внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС;
- Експериментальне та клінічне розроблення методів лікування туберкульозу, впровадження їх у клінічну практику;
- Удосконалення організаційних заходів для забезпечення своєчасного виявлення та лікування супутніх захворювань у хворих на туберкульоз;
- Вивчення етіології неспецифічних легеневих захворювань, зокрема тих, що виникли внаслідок дії інфекційних, екологічних, професійних та інших чинників, шкідливих звичок;
- Вивчення патогенезу неспецифічних легеневих захворювань, зосібна порушень механізмів захисту легенів (імунологічних і неімунологічних), динаміки розвитку запалення, сепаративних і компенсаційно-приспосувальних процесів, функцій зовнішнього

та внутрішнього дихання, нереспіраторних функцій легень, кардіореспіраторних взаємовідносин та ін.;

- Вивчення клінічного перебігу легеневих захворювань і параклінічних діагностичних показників;
- Вивчення механізмів дії медикаментів і не медикаментозних засобів, методів профілактики, лікування, реабілітації при легеневих хворобах;
- Розроблення медикаментозних і немедикаментозних засобів, методів профілактики, лікування, реабілітації при неспецифічних легеневих захворюваннях;
- Вивчення поширення, етіології та патогенезу поєднаних захворювань внутрішніх органів і систем;
- Вивчення особливостей клініки та перебігу поєднаних захворювань внутрішніх органів залежно від різних екзо-, ендогенних і професійних чинників;
- Обґрунтування та розроблення нових методів профілактики, діагностики та лікування поєднаних захворювань внутрішніх органів і систем;
- Опрацювання рекомендацій щодо оптимізації критеріїв проведення медико-соціальної експертизи при поєднаних захворюваннях внутрішніх органів і систем;
- Вивчення етіології, чинників ризику, патогенезу, регіональних особливостей поширення акушерських та гінекологічних захворювань;
- Вивчення механізмів фізіологічного перебігу вагітності та пологів, а також функціонального стану репродуктивної функції жінки;
- Розроблення й удосконалення методів діагностики, профілактики захворювань в акушерстві та гінекології;
- Створення експериментальних моделей методів лікування гінекологічних захворювань, клінічне розроблення методів лікування акушерських і гінекологічних захворювань, впровадження їх у практику роботи медичних закладів;
- Узагальнення результатів первинної профілактики акушерсько-гінекологічних захворювань і розроблення більш досконалих методів їх попередження, а також диспансеризації контингентів хворих;
- Вивчення анатоμο-фізіологічних особливостей різних органів і систем дитячого організму в нормі та при патології;
- Вивчення стану здоров'я дітей в популяції, структури захворюваності та розроблення методів оцінки фізичного і нервово-психічного розвитку дітей;
- Розроблення методів раціонального вигодовування та харчування дітей різних вікових груп, розроблення і впровадження нових продуктів для фізіологічного та лікувального харчування дітей;
- Дослідження з метою вивчення етіології і патогенезу захворювань органів та систем дитячого організму, а також факторів, що сприяють виникненню захворювань дітей;
- Розроблення й удосконалення методів діагностики, апробація нових медикаментозних та немедикаментозних методів лікування;
- Розроблення методів профілактики захворювань у дітей, особливо реабілітації та диспансерного нагляду за дітьми з ураженням різних органів і систем дитячого організму;
- Вивчення впливу несприятливих екологічних та соціальних факторів на здоров'я дітей;
- Вивчення етіології, патогенезу, та діагностика серцево-судинних захворювань;
- Розроблення нових класифікацій захворювань серця й судин;
- Обґрунтування та розроблення нових методів профілактики і прогнозу серцево-судинних захворювань;
- Обґрунтування та розроблення нових методів лікування і реабілітації захворювань серця й судин;

- Вивчення патофізіологічних особливостей і перебігу серцево-судинних захворювань залежно від факторів зовнішнього та внутрішнього середовища;
- Розроблення нових напрямків оптимізації медико-соціальної експертизи при захворюваннях серця та судин;
- Вивчення та розроблення методів поліпшення основних показників здоров'я населення при захворюваннях серця й судин;
- Впровадження в клінічну практику нової апаратури та нових фармакологічних засобів для лікування серцево-судинних захворювань;
- Дослідження в галузі ревматології спрямовані на встановлення особливостей ураження організму хворих на ревматизм, на системні хвороби сполучної тканини і на системні васкуліти, розроблення методів ранньої діагностики, нових методів лікування, реабілітації та профілактики ускладнень;
- Виявлення факторів розвитку ревматичних хвороб суглобів і розроблення заходів усунення цих факторів; розроблення методів своєчасної діагностики та нових способів профілактики, лікування й реабілітації;
- Вивчення механізмів розвитку, прогресування ревмокардитів і міокардитів, розроблення нових методів профілактики та діагностики ревматичних захворювань;
- Розроблення нових методів лікування, хірургічної корекції, реабілітації та диспансеризації хворих з ревматичними захворюваннями;
- Вивчення та розроблення методів покращання основних показників здоров'я населення при ревматизмі;
- Патогенез інфекційних хвороб;
- Сучасні методи діагностики вірусних, бактеріальних та інших інфекцій;
- Клінічні особливості перебігу інфекційних хвороб;
- Особливості перебігу поєднаних інфекцій;
- Особливості перебігу інфекційних хвороб в осіб із імунодефіцитами різного генезу;
- Ускладнення та наслідки інфекційних хвороб. Зв'язок з іншими медичними спеціальностями;
- Розроблення та вивчення ефективності сучасних методів лікування інфекційних хвороб;
- Вивчення етіології, патогенезу, клініки та поширення захворювань ендокринних залоз (гіпоталамуса, гіпофіза, щитоподібної, підшлункової, паращитоподібної, вилочкової, статевих залоз, наднирників);
- Вивчення причин і механізмів виникнення, розвитку ендокринних та обмінних захворювань;
- Дослідження патогенезу порушень серцево-судинної, нервової, імунної та інших систем при ендокринних захворюваннях і розроблення методів їх профілактики й лікування;
- Розроблення та вдосконалення методів діагностики, консервативного, хірургічного лікування ендокринних захворювань, а також профілактики ендокринної й обмінної патології;
- Дослідження функціонального стану залоз внутрішньої секреції та ролі їх гормонів у патогенезі захворювань неендокринної природи (нервові та психічні розлади, злоякісні пухлини тощо);
- Дослідження епідеміології, етіології, патогенезу, клініки найпоширеніших захворювань нервової системи: цереброваскулярних, травматичних, інфекційних, токсичних, геридітарних (спадкових), зумовлених патологією хребта, соматичними захворюваннями, пов'язаних із віковими змінами в осіб похилого віку або дітей та інші;
- Розроблення та вдосконалення методів діагностики захворювань нервової системи;

- Експериментальне та клінічне розроблення методів лікування, реабілітації хворих з нервовими хворобами, впровадження цих методів у клінічну практику;
- Розроблення методів диспансеризації та профілактики нервових захворювань;
- Розроблення системи організаційних засобів надання неврологічної допомоги хворим;
- Дослідження природи психічних захворювань (психопатологічні, нейропсихіатричні, психологічні, нейропсихологічні, нейроморфологічні, нейрофізіологічні, біохімічні, імунологічні, генетичні й інші дослідження);
- Вивчення епідеміології психічних захворювань;
- Вивчення загальної та приватної клініки психічних захворювань в осіб різного віку, їх систематики, класифікації, перебігу, прогнозування;
- Розроблення й удосконалення методів діагностики психічних захворювань;
- Розроблення питань соціальної, екологічної психіатрії та суїцидології;
- Експериментальне та клінічне розроблення методів лікування психічних захворювань - біологічних, фізіотерапевтичних і психотерапевтичних, впровадження в клінічну практику програм реабілітації психічно хворих;
- Розроблення питань медико-соціальної, військової, судово-психіатричної експертизи психічно хворих;
- Розроблення питань удосконалення організації психіатричної допомоги;
- Удосконалення методів профілактики психічних захворювань, вивчення донозологічних форм психічних розладів;
- Клініка алкоголізму, наркоманій, токсикоманій, тютюнокуріння (діагностичні та прогностичні аспекти, клінічні різновиди, симптоматика, клініка, діагностика, прогноз психозів, обумовлених психоактивними речовинами);
- Нові методи лікування та реабілітації хворих на алкоголізм, наркоманію, токсикоманію, тютюнокуріння (розроблення та впровадження нових фармакологічних, немедикаментозних засобів, методів лікування та реабілітації);
- Медико-соціальні засоби профілактики наркологічних захворювань (вивчення причин та умов формування хворобливої залежності від психоактивних речовин, нові методи оцінки результативності медико-соціальних заходів щодо профілактики;
- Нові форми організації та критерії оцінки діяльності наркологічної служби);
- Епідеміологія алкоголізму, наркоманій, токсикоманій, тютюнокуріння залежно від регіону держави, статевовікових, професіональних, культурних, етнічних та інших особливостей, розроблення на цій основі рекомендацій щодо профілактики залежності від психоактивних речовин;
- Біологічні основи алкоголізму, наркоманій, токсикоманій (експериментальні, клініко-експериментальні механізми формування залежності від психоактивних речовин, біологічні механізми, критерії схильності до алкоголізму, наркоманії, токсикоманії, генетичні та біологічні механізми впливу токсичних речовин на потомство; розроблення на основі експериментальних досліджень теоретичної бази щодо програм пошуку, створення лікарських засобів, профілактики та лікування);
- Розроблення й удосконалення методів діагностики, профілактики та лікування пошкоджень органа зору та зорової системи;
- Експериментальне та клінічне розроблення й обґрунтування засобів і методів лікування очних захворювань, аномалій розвитку та вроджених дефектів органа зору та впровадження їх у клінічну практику;
- Розроблення й оцінювання методів диспансеризації населення з аномаліями рефракції, вродженими та набутими очними захворюваннями;
- Дослідження морфологічних, фізіологічних, біохімічних і біофізичних параметрів, які визначають відхилення від нормального функціонування органа зору,

зорової системи, порушення яких призводить до передчасного старіння, розвитку преморбідного стану та патологічних процесів в оці та зоровій системі;

- Вивчення фізіології та патофізіології зорової системи при офтальмоергономічних дослідженнях і при системних ураженнях організму;

- Вивчення генетичних аспектів очних захворювань;

- Експериментальне та клінічне дослідження нейроофтальмологічних і вегетоофтальмологічних захворювань;

- Вивчення механізмів лікувальної та профілактичної дії лікарських, фізичних і природних чинників на орган зору в умовах норми, патології й у віковому аспекті;

- Вивчення фармакодинаміки лікувальних препаратів; патогенетично обґрунтовано застосовуваних при захворюваннях органа зору, орбіти та зорової системи;

- Експериментальне моделювання захворювань органа зору, зорової системи та патогенетично обґрунтоване лікування їх в експерименті;

- Експертиза зорових функцій;

- Розроблення методів трансплантації і протезування ока та його відділів;

- Вивчення етіології, патогенезу та поширення ЛОР-захворювань;

- Розроблення й удосконалення методів діагностики та профілактики ЛОР-захворювань.

- Експериментальне та клінічне розроблення методів терапевтичного, хірургічного лікування ЛОР-захворювань і широке впровадження їх у практику;

- Розроблення методів диспансеризації ЛОР-хворих із вадами лімфаденоїдного кільця горлянки, ураженнями носа, біляносових пазух та гортані, зокрема пухлинних, приглухуватості та глухоти;

- Вивчення актуальних проблем дитячої оториноларингології, сурдології та ЛОР-онкології;

- Визначення шляхів удосконалення, розроблення нових методів фізичної та соціальної реабілітації хворих із вадами вуха, горла, носа, біляносових пазух;

- Вивчення етіології, патогенезу, поширення шкірних і венеричних хвороб;

- Розроблення, вдосконалення методів діагностики, профілактики шкірних і венеричних хвороб;

- Експериментальне та клінічне розроблення методів лікування шкірних і венеричних хвороб, впровадження їх у клінічну практику;

- Розроблення методів диспансеризації хворих, профілактики шкірних і венеричних хвороб (грибкові захворювання, паразитарні, гнійничкові, сифіліс, гонорея та інші).

- Вивчення особливостей клінічного перебігу та розроблення методів лікування хронічних дерматозів при синдромі набутого імунodefіциту (ВІЛ-інфекції).

- Біологія пухлинного росту. Роль хімічних, фізичних і біологічних факторів у виникненні пухлин та лейкозів, теорії канцерогенезу;

- Механізми й етапи перетворення нормальних клітин у злоякісні: значення онкогенів, протоонкогенів та інших генів;

- Фактори транскрипції; сигнальна трансдукція; клітинні рецептори;

- Пошкодження ДНК і РНК клітин і синтезу білків; порушення метаболізму, гормонального балансу та нейрогуморальної регуляції організму;

- Вивчення механізмів метастазування: ангіогенез, адгезія, позаклітинний матрикс, фактори мікрооточення;

- Дослідження генетичних факторів у розвитку, діагностиці та корекції злоякісного росту, біоінформатика;

- Протипухлинна резистентність організму, її значення для розвитку та попередження злоякісних новоутворень, роль імунної системи, цитокіни;

- Екологічні проблеми онкології;

- Профілактика злоякісних новоутворень: молекулярні підходи, біомаркери та хіміопреентивні засоби;
- Розроблення методів ранньої діагностики пухлин і лейкозу, молекулярні маркери злоякісних пухлин;
- Розроблення протипухлинних засобів і технологій: променеві, гормональні, хіміотерапевтичні (кон'юговані моноклональні антитіла), імунотерапевтичні (вакцини, лімфокіни та фактори росту, імунокон'югати), ад'ювантні та модифікуючі методи; бінарна терапія; методи генної терапії, векторні системи; антисенсова стратегія.
- Визначення молекулярних мішеней протипухлинних засобів, резистентність пухлин.
- Дослідження й вивчення анестезіологічного забезпечення операцій із використанням методик і засобів інгаляційного наркозу;
- Дослідження й вивчення анестезіологічного забезпечення операцій із використанням методик і засобів для внутрішньовенної анестезії;
- Дослідження й вивчення анестезіологічного забезпечення операцій із використанням методик і засобів для регіонарної анестезії;
- Дослідження й вивчення анестезіологічного забезпечення й інтенсивної терапії при операціях залежно від основного та супутнього захворювань органів системи дихання; органів серцево-судинної системи; печінки, підшлункової залози й інших органів травного каналу; нирок; ендокринної системи; центральної, периферичної, вегетативної нервової системи; крові; інфекційного генезу та при сепсисі;
- Вивчення особливостей анестезії та інтенсивної терапії в окремих галузях хірургії;
- Дослідження та вивчення загальних питань інтенсивної терапії й анестезії: - респіраторної інтенсивної терапії; - інтенсивної терапії при порушеннях гемодинаміки; - детоксикаційної інтенсивної терапії; - парентерального живлення; - імунологічних аспектів інтенсивної терапії; - моніторингу в інтенсивній терапії та анестезії; - корекції метаболічних уражень;
- Вивчення та дослідження знеболення й інтенсивної терапії в акушерстві та гінекології;
- Вивчення та дослідження знеболення й інтенсивної терапії новонароджених і дітей;
- Вивчення та дослідження знеболення й інтенсивної терапії в геріатричній практиці.
- Анестезіологічне забезпечення й інтенсивна терапія при масових ураженнях населення;
- Вивчення та дослідження анестезіологічного забезпечення й інтенсивної терапії при важких травматичних ушкодженнях;
- Дослідження в галузі діагностики, патогенезу, клініки й інтенсивної терапії гострих хімічних отруєнь;
- Дослідження та вивчення патофізіології, феноменології, гострого та афонічного болю ("біль хвороби"), методів їх лікування;
- Дослідження в галузі організації та післядипломного навчання з анестезіології й інтенсивної терапії;
- Дослідження й удосконалення методів первинної церебральної та серцево-легеневої реанімації;
- Розроблення наукових основ, методичних аспектів організації, вдосконалення системи алергологічної допомоги на базі вивчення поширеності алергічних захворювань;

- Вивчення поширеності, етіології, патогенезу клінічного перебігу алергічних захворювань з оцінкою функціональних порушень системи дихання, біохімічних процесів, імунологічної реактивності тощо;
- Обґрунтування, експериментальне та клінічне розроблення нових, ефективніших методів діагностики, терапії алергічних захворювань із застосуванням генетичних, функціональних досліджень, алергодіагностики, фармакологічних засобів і специфічної імунотерапії.
- Вивчення механізмів дії лікарських засобів, які використовуються для лікування алергічних захворювань та їх впливу на функціональний стан органів і систем організму хворого;
- Вивчення й узагальнення досягнень сучасної науки з проблем організації алергологічної допомоги, діагностики та лікування з алергопатологією, сприяння впровадженню їх у практику охорони здоров'я України;
- Подальший розвиток і розроблення основних напрямків наукових досліджень в алергології;
- Гігієна навколишнього середовища та населених місць;
- Оцінка якості довкілля: джерел забруднення атмосферного повітря, води водоймищ, питної води та ґрунтів;
- Розроблення методичних основ організації, моніторингу навколишнього середовища та стану здоров'я населення (з урахуванням екологічних умов);
- Вивчення джерел забруднення навколишнього середовища, ранжування їх за ступенем небезпеки для людини й умов її проживання;
- Вивчення закономірностей і характеру комбінованої, комплексної та сполученої дії факторів навколишнього середовища різної природи (хімічної, фізичної, біологічної);
- Гігієнічне нормування. Розроблення гігієнічних нормативів: удосконалення методичних основ регламентування хімічних, фізичних, біологічних факторів довкілля та внутрішнього середовища житлових, виробничих і громадських споруд;
- Вивчення стану здоров'я населення з огляду на вплив різних факторів навколишнього середовища, умов проживання та харчування;
- Розроблення соціально-гігієнічних проблем здоров'я населення, наукове обґрунтування заходів для поліпшення якості навколишнього середовища, зміцнення здоров'я населення та первинної профілактики захворювань;
- Визначення груп ризику серед населення щодо впливу несприятливих елементів навколишнього середовища та різних небезпечних факторів на стан здоров'я населення;
- Оцінка гігієнічної ефективності нових технічних, технологічних рішень, їх впливу на якість довкілля, умови життєдіяльності та здоров'я населення;
- Гігієна дітей і підлітків. Вивчення впливу природних, виховних, оздоровчих і соціально-економічних факторів на організм дітей і підлітків; розроблення гігієнічних норм і вимог до оптимізації умов життєдіяльності;
- Гігієна харчування. Розроблення фізіолого-гігієнічних принципів раціонального та небезпечного харчування різних груп населення;
- Медицина праці. Вивчення впливу умов, режиму, факторів трудового процесу та виробничого середовища на здоров'я працюючих;
- Радіаційна гігієна. Вивчення проблем радіаційної безпеки, нормування радіаційного фактора в умовах населених місць і виробництва;
- Гігієна екстремальних умов. Вивчення проблем організації санітарно-гігієнічного та протиепідемічного забезпечення населення в умовах природних, техногенних і соціальних катастроф;
- Характеристика мікробіологічних показників довкілля, їх значення для оцінки та гігієнічного нормування питної води атмосферного повітря, ґрунту, продуктів

харчування, а також оцінки їх ролі як збудників інфекційних і паразитарних захворювань населення;

➤ Оцінка змін у стані навколишнього середовища (атмосферному повітрі, воді водоймищ, ґрунті) під впливом антропогенного забруднення з позицій механізму їх біологічної дії;

➤ Вивчення джерел забруднення навколишнього середовища; кількісна й якісна оцінка їх впливу на формування фонового забруднення і на організм людини;

➤ Вивчення біологічних закономірностей впливу шкідливих факторів на організм, розроблення критеріальних показників визначення небезпеки;

➤ Вивчення особливостей реагування організму на дію шкідливих факторів навколишнього середовища, зміни умов проживання та харчування, їх прогнозування з урахуванням особливостей механізму впливу на біологічну систему організму;

➤ Визначення ризику впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я людини, формування груп ризику серед населення;

➤ Гігієнічна оцінка ефективності нових технічних і технологічних рішень на базі біолого-гігієнічних критеріїв.

➤ Розроблення гігієнічних нормативів; удосконалення біологічних аспектів методичних основ регламентування хімічних, фізичних, біологічних факторів навколишнього середовища та внутрішнього середовища житлових, виробничих і громадських споруд;

➤ Прогнозування тенденцій інфекційної захворюваності (загальної та за окремими інфекціями) у часі та місці;

➤ Визначення ролі та значення соціальних і біологічних факторів у розвитку епідемічного процесу при окремих інфекційних хворобах;

➤ Дослідження молекулярних основ і механізмів епідемічного

➤ Процесу;

➤ Епідеміологічна оцінка засобів і принципів специфічної та неспецифічної профілактики інфекційних хвороб на сучасному етапі;

➤ Особливості епідеміології внутрішньолікарняних інфекцій та їх профілактика;

➤ Розроблення комп'ютерних програм збирання й аналізу даних розвитку епідемічного процесу окремих інфекційних захворювань;

➤ Вивчення закономірностей формування стану здоров'я населення з метою виявлення провідних чинників ризику та обґрунтування медико-соціальних заходів щодо попередження їх несприятливого впливу;

➤ Наукове обґрунтування та розроблення окремих аспектів концепції, програми та заходів реформування системи охорони здоров'я на державному та регіональних рівнях;

➤ Наукове дослідження стану здоров'я населення з метою визначення потреб в окремих видах, формах і обсягах надання медичної допомоги;

➤ Обґрунтування якісно нових та оптимізація наявних організаційних форм, видів та методів діяльності органів, закладів та установ охорони здоров'я в умовах соціально-орієнтованого ринкового суспільства;

➤ Дослідження еволюційного розвитку системи медичної допомоги та охорони здоров'я і обґрунтування соціально-економічних та медико-соціальних аспектів оптимізації їх діяльності;

➤ Обґрунтування моделей побудови та розвитку різних форм соціального медичного страхування та надання медичної допомоги на засадах сімейної медицини;

➤ Обґрунтування організаційних структур, нормативів, критеріїв оцінки та стандартів якості різних видів медичної допомоги населенню;

➤ Дослідження проблем багатоукладності, альтернативності, конкурентоспроможності надавачів медичної допомоги та медичних послуг, удосконалення методології ціноутворення в системі медичної допомоги;

- Дослідження ефективності, фармакодинаміки, фармакокінетики та біодоступності лікарських засобів за умов їх клінічного застосування;
- Підвищення ефективності та безпечності клінічного застосування наявних лікарських засобів;
- Оптимізація фармакотерапії найпоширеніших захворювань людини через комбіноване застосування препаратів різних фармакологічних груп;
- Вивчення побічної дії ліків при їх ізольованому та комбінованому застосування;
- Розроблення сучасних методичних, організаційних, економічних основ клінічної фармакології для створення та впровадження лікарських засобів в Україні;
- Дослідження біохімічних, молекулярно-біологічних і клітинних механізмів виникнення й розвитку в організмі людини та вищих тварин хвороб і патологічних процесів, зокрема спадкової ензимопатії та інші вади метаболізму.
- Дослідження біохімічних, молекулярно-біологічних і клітинних механізмів розвитку патологічних процесів при дії на вищі організми негативних чинників навколишнього середовища, зокрема ушкоджувальних факторів хімічної, фізичної, зосібна радіаційної та біологічної природи;
- Вивчення та встановлення загальних закономірностей плинності біохімічних процесів обміну речовин та енергії, її гормональної регуляції та метаболічної адаптації в організмі людини, зокрема в умовах клінічної і експериментальної (моделювання на тваринах) патології. Дослідження біохімічних механізмів імунних реакцій і неспецифічної реактивності в організм людини та вищих тварин.
- Вивчення біохімічних, молекулярно-біологічних і клітинних закономірностей, що визначають основні етапи онтогенезу, індивідуальну та видову тривалість життя людини;
- Вивчення механізмів програмованої загибелі клітини та такої, що спричинена ушкоджувальними чинниками навколишнього середовища (апоптоз і некроз); дослідження в галузі біохімічних і молекулярно-біологічних механізмів онкогенезу.
- Дослідження в галузі клінічної біохімії. Розроблення наукових принципів аналізу результатів клініко-біохімічних досліджень в організмі людини, наукової оцінки змін метаболічних, ферментативних, гормональних та інших біохімічних показників, які застосовують у клінічній практиці для діагностики найпоширеніших хвороб і патологічних процесів.
- Клініко-біохімічна характеристика та діагностика первинних і вторинних ензимопатій, вроджених і набутих вад метаболізму. Проведення досліджень у галузі медичної ензимології, зокрема питань ензимодіагностики й обґрунтування використання препаратів ферментів як лікарських і діагностичних засобів.
- Розроблення новітніх принципів і специфічних методів біохімічної діагностики, особливо молекулярної діагностики, що ґрунтується на застосуванні технології рекомбінантних ДНК і методів молекулярної імунології. Наукові підходи до організації клініко-лабораторної служби та підготовки фахівців і наукових кадрів у галузі;
- Розкриття механізмів біохімічної дії та принципів спрямованого застосування з лікувальною метою різних класів фармакологічних препаратів - вітамінів, коферментів, гормонів, антибіотиків, алкалоїдів тощо. Клініко-біохімічна оцінка корекції порушень метаболізму під час застосування лікарських засобів і їхньої побічної дії (біохімічних основ лікарської токсикології);
- Вивчення біохімічних механізмів фармако- та токсикокінетики (ксенобіокінетики);
- Дослідження будови, макро- і мікротопографії органів, їх відділів, різних структурних компонентів у людини;
- Визначення нормативів будови тіла, його частин, органів, їх компонентів (в умовах норми) з урахуванням віково-статевої та іншої типології;

- Аналіз і градація різноманітних варіантів, індивідуальних особливостей і аномалій організації тіла людини;
- Визначення анатомічних перетворень тіла, його частин в онтогенезі;
- Вивчення мінливості анатомічних структур тіла в філогенезі;
- Виявлення впливу формотворчих чинників (стать, конституція, професія, етнотериторіальні чинники та ін.);
- Виявлення дії різних екологічних впливів, включаючи несприятливі, на розвиток і становлення тіла людини, його окремих органів, їх структур, систем, апаратів;
- Дослідження будови тіла живої людини з застосуванням різноманітних клінічних та інструментальних чинників;
- Вивчення патогенезу імунотавісімих захворювань (імунодефіцитних станів, алергічної і аутоімунної патології);
- Розробка та удосконалення методів діагностики, лікування і профілактики алергічних і імунопатологічних процесів;
- Вивчення будови та розвитку клітин, тканин, органів та їх систем в організмі тварин і людини в умовах норми, експерименту та патології.
- Вивчення впливу чинників зовнішнього середовища на структуру та функції організму.
- Вивчення закономірностей відновлення, адаптації, компенсації клітин, тканин, органів та їх систем і можливостей спрямованого впливу на ці процеси;
- Вивчення закономірностей диференціювання клітин, тканин, органів та їх систем в організмі тварин і людини в онто- та філогенезі;
- Вивчення вікових змін клітин, тканин, органів та їх систем в організмі тварин і людини;
- Розроблення, удосконалення, експериментальне та клінічне застосування сучасних методів рентгенодіагностики;
- Розроблення, удосконалення, експериментальне та клінічне застосування сучасних методів ультразвукової діагностики;
- Розроблення, удосконалення, експериментальне та клінічне застосування магнітно-резонансної томографії;
- Розроблення, удосконалення, експериментальне та клінічне застосування сучасних методів радіонуклідної діагностики;
- Розроблення, удосконалення, експериментальне та клінічне застосування сучасних методів термографії;
- Розроблення, удосконалення, експериментальне та клінічне застосування сучасних методів променевої терапії;
- Вивчення етіології, патогенезу та поширення вад розвитку, захворювань та ушкоджень дітей;
- Розроблення й удосконалення методів діагностики, профілактики вад розвитку, захворювань та ушкоджень дітей; Експериментальне й клінічне розроблення методів лікування хірургічних захворювань і вад розвитку та впровадження їх у клінічну практику;
- Розроблення, удосконалення методів диспансеризації, профілактики хірургічних захворювань і вад розвитку, пошкоджень а також реабілітації дітей;
- Становлення механізму виникнення ушкоджень тіла й одягу;
- Установлення травмуючого предмета за ушкодженнями тіла й одягу;
- Ідентифікація особи за кістками скелета;
- Розроблення питань судово-медичної танатології;
- Визначення давності настання смерті;

- Встановлення зажиттєвості та давності утворення ушкоджень;
- Установлення ознак зажиттєвої дії факторів довкілля на організм людини;
- Обґрунтування причин насильницької та ненасильницької смерті;
- Обґрунтування критеріїв, які використовують при експертизі живих осіб;
- Розроблення та вдосконалення лабораторних методів дослідження речових доказів;
- Розроблення судово-медичних експертних питань, пов'язаних із правовою відповідальністю лікарів у зв'язку з їх професійною діяльністю в сучасних умовах.
- Епідеміологічні дослідження найбільш розповсюджених захворювань та синдромів; найбільш поширених проблем зі здоров'ям в практиці сімейного лікаря; природного перебігу та типових приводів для звертань в загальній практиці; динаміки захворюваності та смертності залежно від основних факторів: віку, статі, місця поселення (місто/село), соціальної групи, характеристики сім'ї;
- Дослідження та моніторинг факторів ризику захворювань, розробка прогностичних критеріїв.
- Обґрунтування медичного та психосоціального забезпечення в загальній практиці; особливості прийняття клінічних рішень; сфера компетенції лікаря загальної практики;
- Розробка профілактичних, скринінгових, діагностичних, лікувальних, реабілітаційних програм, ефективних в умовах первинної ланки; організація мультидисциплінарної команди лікаря загальної практики/сімейного лікаря; взаємозв'язки та співпраця сімейного лікаря з іншими спеціалістами охорони здоров'я на вищих ланках надання допомоги; особливості надання невідкладної допомоги на рівні ПМСД;
- Розробка та впровадження нових діагностичних методів для виявлення захворювань на ранніх стадіях розвитку;
- Дослідження та розробка методів координації медичної опіки та підтримки пацієнтів з будь-якими проблемами здоров'я. Вивчення аспектів довготривалих відносин між лікарем і пацієнтами з хронічними захворюваннями, обґрунтування стратегії ведення хворих при хронічних патологіях;
- Обґрунтування стратегій забезпечення якості первинної медичної допомоги; розробка стандартів діагностики та лікування; розробка індикаторів якості, системи оцінки та моніторингу якості первинної медичної допомоги;
- Дослідження пацієнтів в загальній практиці: системи зв'язків між практикою і індивідом/сім'єю/групадою/системою охорони здоров'я; потреб у первинній медичній допомозі, очікувань від лікарів загальної практики та поведінки пацієнтів; сприйняття пацієнтом захворювання та стратегія його подолання; відносин «лікар-пацієнт» та «лікар – член сім'ї», готовності пацієнтів виконувати призначення лікаря та розробка методик досягнення комплаєнсу; способу життя та розвитку захворювання в сім'ї, у одинаків та вдівців; поведінкові проблеми та проблеми обслуговування окремих груп пацієнтів (іноземців, біженців, безробітних, душевнохворих), обґрунтування моделей пацієнт-орієнтованої медичної допомоги; методик ефективного спілкування лікар-пацієнт біопсихосоціального (холістичного) підходу та ін.

6. Профіль освітньо-наукової програми (ОНП) підготовки докторів за спеціальністю 222 – Медицина

Основні відомості про ОНП	
Рівень вищої освіти та назва кваліфікації	Третій (освітньо-науковий)
Мова навчання та оцінювання	Українська
Обсяг ОНП	33 кредити ЄКТС
Тип програми	освітньо-наукова
Повна назва закладу вищої освіти, а також структурного підрозділу, відповідального за підготовку за ОНП	Полтавський державний медичний університет, науковий відділ
Форма навчання	Очна (денна та вечірня), заочна
Термін дії ОНП	З 2016 року і до заміни новою
Внесення змін	26 грудня 2018 р., 14 квітня 2021 р., 15 червня 2022 р.
Вимоги до вступу	Здобутий ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) з відповідної спеціальності. Для вступників до аспірантури за спеціальністю 222 – Медицина, які у процесі виконання власного наукового дослідження займатимуться лікувально-діагностичною діяльністю, – копія сертифіката лікаря спеціаліста з відповідної спеціальності та сертифіката лікаря-спеціаліста після навчання на циклах спеціалізації.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Підготовка іноземних громадян та осіб без громадянства в аспірантурі здійснюється за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб (на умовах контракту). Прийом на навчання до аспірантури іноземців та осіб без громадянства здійснюється згідно із Законами України «Про вищу освіту», «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», «Про закордонних українців», «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», Указом Президента України від 03 червня 1994 року № 271 «Про заходи щодо розвитку економічного співробітництва областей України з суміжними областями Республіки Білорусь і адміністративно-територіальними одиницями Республіки Молдова», постановою Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2013 року № 684 «Деякі питання набору для навчання іноземців та осіб без громадянства», наказом Міністерства освіти і науки України від 01 листопада 2013 року № 1541 «Деякі питання організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 25 листопада 2013 року за № 2004/24536. Зарахування іноземців та осіб без громадянства до аспірантури за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб проводиться протягом року. Прийом на навчання іноземців та осіб без громадянства відбувається за результатами співбесіди зі спеціальності.
Система оцінювання	Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою <i>При цьому, кількість балів:</i> 1-34 відповідає оцінці «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни; 35-59 відповідає оцінці «незадовільно» з можливістю повторного складання; 60-64 відповідає оцінці «задовільно» («достатньо»); 65-74 відповідає оцінці «задовільно»; 75 - 84 відповідає оцінці «добре»; 85 - 89 відповідає оцінці «добре» («дуже добре»); 90 - 100 відповідає оцінці «відмінно».

	Шкала відповідності:		
	За 100 – бальною шкалою	За чотирибальною шкалою	
	90 – 100	5	відмінно
	85 – 89	4	добре
	75 – 84		
	65 – 74	3	задовільно
	60 – 64		
	35 – 59	2	не задовільно
1 – 34			
Перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті	Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на усі цикли дисциплін навчального плану за ОНП, забезпечуючи, таким чином, формування своєї індивідуальної освітньої траєкторії. Визнанню підлягають результати навчання, отримані у неформальній освіті, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі, що передбачені робочими програмами навчальних дисциплін ОНП.		
Національна кредитна мобільність	Здобувачам вищої освіти ступеня доктора філософії можуть перезараховуватися кредити по вибіркових дисциплінах, що прослухані у ЗВО-партнерах, у рамках програм академічної мобільності, що узгоджено із Положенням «Про порядок формування індивідуальних освітніх Траєкторій здобувачами освіти Полтавського державного медичного університету».		
Міжнародна кредитна мобільність	Зарахування кредитів, прослуханих у іноземних закладах вищої освіти чи наукових установах відповідно Положення «Про порядок реалізації права на академічну мобільність в Полтавському державному медичному університеті». Продовжують діяти договори між Полтавським державним медичним університетом та Університетом Поля Сабатьє (м. Тулуза, Франція), Університетом Аристотеля (м. Солоніки, Греція), Університетом Сантьяго-де-Компастела (Іспанія) про академічну мобільність аспірантів та науково-педагогічних працівників у рамках проекту Erasmus +.		
Додаткове регулювання	Спеціальність входить до переліку спеціальностей, здобуття ступеня освіти з яких необхідне для доступу до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання		
Акредитація ОНП	Сертифікат № 1783 від 11.06.2021 р., рішення від 23.12.2019 р., Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти		
Мета ОНП			
Підготовка фахівця, здатного розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики			
Характеристика ОНП			
Галузь знань	22 – Охорона здоров'я		
Особливості ОНП	ОНП передбачає виконання освітньої складової підготовки, проведення власного наукового дослідження. Здобувачі проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом роботи, в якому визначаються зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований строк захисту дисертації протягом строку підготовки в аспірантурі. Ціллю навчання є підготовка професіонала, який здатен виконувати лікарську діяльність, що повністю узгоджується зі спеціальністю «Медицина». Ця ціль узгоджена з місією, візією, стратегією (https://www.umsa.edu.ua/misiya-viziya-ta-klyuchovi-cinnosti). ОНП, враховуючи потреби здобувачів, які навчаються без відриву від виробництва та з		

	<p>відривом – аспіранти очної (вечірньої) форми навчання зобов'язані відвідати не менше, як 50 % від загального обсягу аудиторних занять, аспіранти заочної форми навчання – не менше 20 %. Унікальність ОНП полягає у тому, що, здобувачі можуть поєднувати наукову роботу з практичною діяльністю, у лікувальних закладах, чи з науково-педагогічною у ЗВО. Особливістю ОНП 222 – Медицина є те, що вона адаптована до підготовки фахівців галузі 22 – Охорона здоров'я, передбачає гармонійну інтеграцію навчальної роботи з науковим дослідженням, лікарською діяльністю. Крім цього, вивчення даних дисциплін передбачене на третьому році навчання, коли проводиться статистична обробка результатів дослідження, оформляються результати патентно-ліцензійної роботи у вигляді патентів, інформаційних листів, нововведень.</p>
Академічні права	<p>Доктори філософії мають право продовжувати навчання на науковому рівні вищої освіти, що відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій, у медичних закладах вищої освіти, а також у медичних науково-дослідницьких установах відповідно до чинного законодавства.</p>
Професійні права	<p>Доктори філософії, які раніше отримали кваліфікацію лікаря-спеціаліста, можуть здійснювати професійну роботу і займати відповідну лікарську посаду згідно чинного законодавства.</p> <p>Доктори філософії, які раніше не отримали кваліфікацію лікаря-спеціаліста, після проходження інтернатури та / або спеціалізації можуть здійснювати професійну роботу і займати відповідну лікарську посаду згідно чинного законодавства.</p> <p>Доктори філософії, мають право професійно здійснювати наукову, науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, науково-дослідницьких установах згідно чинного законодавства.</p>
Програмні результати навчання	
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1 - спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики;</p> <p>ЗК2 - започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності;</p> <p>ЗК3 - критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей;</p> <p>ЗК4 - вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому;</p> <p>ЗК5 - використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях;</p> <p>ЗК6 - демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності;</p> <p>ЗК7 - здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.</p>
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<p>ФК1 - В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: - специфіку лексичних засобів вираження змісту текстів з фаху, на багатозначність службових і загальнонаукових слів, на механізм слово творення, на явище синонімії і омонімії, на вживання фразеологічних словосполук, слів і словосполучень, фразеологізмів, властивих усному мовленню в ситуаціях ділового спілкування, на знання і правильне читання скорочень, аббревіатур, формул, символів тощо; - типові для наукового стилю складні синтаксичні конструкції, звороти з неособовими дієслівними формами, пасивні конструкції, багатоеlementні означення, усічені граматичні конструкції, емпатичні та інверсійні структури; - про особливості мови і стилю, теорії і практики перекладу науковотехнічної літератури: поняття перекладу, еквівалент і аналог, перекладацькі трансформації, компенсації втрат при перекладі, контекстуальні заміни, багатозначність слів, збіг та розбіжності значень інтернаціональних слів тощо. вміти: - застосовувати прийоми оглядового, ознайомчого і вивчаючого читання на матеріалах оригінальної наукової інформації з фаху. - вести наукові дискусії та спілкуватися на рівні професійної / побутової тематики та ситуацій, пов'язаних із перебуванням у закордонному відрядженні; - сприймати і розуміти монологічні та діалогічні висловлювання носіїв мови в межах професійної та побутово-ситуативної тематики на рівні 85—90% інформації при темпі її подання 120—150 слів на хвилину; - складати іноземною мовою анотації та реферати до наукових статей, матеріалів дослідження тощо; - написати доповідь, повідомлень, приватні чи ділові листи, інші основні види документації (заяви на участь у конференції, складання стислої автобіографічної</p>

нарису тощо).

ФК2 - в результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: - основні історичні етапи становлення науково-пізнавальної діяльності людства; - центральні напрями і основні поняття філософії та методології науки; вміти: - аналізувати особливості основних проблем центральних напрямів філософії та методології науки; - характеризувати історико-філософський контекст основних методологічних проектів; - визначати потенціал філософії та методології науки як міждисциплінарної галузі.

ФК3 - У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: закони, принципи і правила регулювання професійної поведінки медичних працівників та дослідників, що приймають безпеці використання нових медичних технологій та запобігають нанесенню шкоди людині, її потомству, усьому людству і біосфері у цілому; вміти: - проявляти повагу до життя та гідності здорової і хворої людини, інтереси яких завжди повинні оцінюватися вище від інтересів науки або суспільства; - ідентифікувати та аналізувати конфліктні ситуації, що виникають на стику медицини, біології, філософії та юриспруденції, а й визначати конкретні шляхи їх розв'язання; - користуватися новими етичними принципами (тобто ноетикою), для запобігання глобальної екологічної кризи, за суттю ноосферної кризи, яка може прийняти катастрофічний та необоротний характер.

ФК 4 - У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: основні концепції аналізу біологічних текстів, основні концепції відтворення і аналізу просторової організації біомолекул, основи організації цілих геномів та методи їх порівняльного аналізу. Вміти: аналізувати та порівнювати біологічні тексти, працювати з банками даних біологічних послідовностей і просторових структур, здійснювати парне та множинне вирівнювання послідовностей, проводити філогенетичний аналіз, працювати зі спеціальними програмними комплексами, вміти цілісно і системно мислити.

ФК5 - В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: - міжнародну систему правової охорони інтелектуальної власності; - систему прав інтелектуальної власності; - документи, які засвідчують авторство і (або) право власності; - права інтелектуальної власності, які витікають з документа, що засвідчує авторство і (або) право власності; - обмеження майнових прав інтелектуальної власності; - об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності; - структуру різноманітних документів інтелектуальної власності; - методи експериментальних досліджень; - поняття та класифікацію наукових досліджень; - поняття та принципи наукової методології; - поняття, методологію, фундаментальні принципи, основні терміни доказової медицини, об'єктивні причини формування принципу доказовості в галузі охорони здоров'я; - основні види клінічних досліджень; - міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах. вміти: - виявляти об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності; - визначати обмеження майнових прав інтелектуальної власності; - проводити системний аналіз документів, які засвідчують авторство або право власності, а також які регулюють відносини, пов'язані з об'єктами права інтелектуальної власності, що створені у зв'язку з виконанням службового завдання; - володіти методикою пошуку патентної інформації та систематизацією результатів пошуку; - володіти засобами наукової комунікації; - володіти технологіями викладу результатів наукового дослідження; - володіти інструментами наукового пошуку; - уміти працювати з базами Google Scholar, PubMed, програмами і системами ORCID, Mendeley; - уміти знаходити та обраховувати індекси цитувань наукових публікацій; - володіти технологіями підготовки матеріалів до публікації та пошуком журналів у міжнародних базах даних.

ФК6 - В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: індивідуально-психологічні відмінності особистості за їхніми проявами у діяльності та спілкуванні. вміти: Тракувати визначення спілкування, діяльності, суспільних відносин. Диференціювати когнітивний, афективний, контактний аспекти спілкування. Аналізувати засоби спілкування. Диференціювати поняття міжособистісне спілкування, рольове спілкування, соціальна позиція, соціальний статус, ритуальне спілкування, імперативне спілкування. Тракувати функції спілкування. Пояснювати значення спілкування як людської потреби: афіліація, соціальна підтримка, самотність, емоційна ізоляція, атракція. Пояснювати зворотний зв'язок при спілкуванні. Визначати види спілкування та його функції. Вирізняти поняття контакт, просторовий контакт, контакт зацікавленості.

ФК7 – В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: - етичні принципи та визначені законом правила, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності; -

норми законодавства про авторське право; - види порушень академічної доброчесності; - сутність академічної відповідальності; вміти: - створювати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; - використовувати технічні засоби для перевірки текстових документів на наявність неправомірних запозичень; - оформляти документи, що засвідчують авторство наукової публікації (експертні заключення, авторські довідки, авторські договори, інформовані згоди).

ФК8 - В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: - теоретичні основи статистичного спостереження як способу формування інформаційної бази для дослідження та прийняття рішень; - визначення біостатистики як навчальної дисципліни та її ролі в системі доказової медицини; - методичні підходи до узагальнення та оброблення статистичних даних. вміти: - аналізувати та застосовувати статистичні показники та параметри статистичних сукупностей; - здійснювати оброблення первинних даних з метою одержання узагальнюючих показників, рядів розподілу, відносних, середніх величин, показників варіації тощо; - формувати статистичні гіпотези та обирати адекватні методи їх перевірки; - оцінювати та описувати результати статистичних досліджень з метою формування обґрунтованих висновків.

ФК9 - В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: - фактори природженого та набутого імунітету, - зміни показників імунного статусу з урахуванням віку хворого, стану здоров'я та пори року, - особливості розвитку противірусного, протибактеріального, противірусного імунного захисту, - етіологічні та патогенетичні фактори вроджених та набутих імунодефіцитних станів, аутоімунної патології, - особливості формування алергічних та атопічних станів, - основні методи імунологічного дослідження для визначення кількісних та якісних показників імунітету, - принципи інтерпретації даних лейкограми та імунограми, імуноферментного аналізу, імуноблоттінгу, ПЛР з урахуванням клінічних даних, стадії імунної відповіді, імунологічного анамнезу, - основні принципи використання імунотерапії та імунопрофілактики, лікування алергологічної патології, - основи чинного законодавства про охорону здоров'я; - основні принципи організації наукового дослідження; - форми і методи статистичного аналізу; - екстраполяції даних, отриманих *in vivo* і *in vitro*; - правила оформлення і редагування рукопису до друку; - основні вимоги до оформлення дизайну дослідження, журнальної статті, ілюстративного матеріалу; - принципи складання мультимедіа презентації виступу в формі наукової доповіді і за освітньою програмою (лекція, семінар); - морально-деонтологічні принципи медичного фахівця та принципи фахової субординації. вміти: - проводити опитування та лабораторне та/або інструментальне обстеження пацієнтів із імунними порушеннями та алергологічною патологією відповідно до скарг пацієнта та історії хвороби, - оцінювати стан функціонування імунної системи за даними лабораторного дослідження, - застосовувати адекватні діагностичні методи у пацієнтів із імунодефіцитними станами та імунозалежними захворюваннями, проводити диференційну діагностику, - виконувати імунологічні методи дослідження, - застосовувати принципи доказової медицини у прийнятті діагностичних та терапевтичних рішень при імунозалежних та алергологічних захворюваннях, - обґрунтовувати використання методів імунокорегуючої терапії, специфічної імунотерапії та імунопрофілактики, - проводити невідкладну допомогу при гострих алергічних станах, - показати основне розуміння етичних принципів та їх застосування у лікуванні пацієнтів, - провести статистичний аналіз, скласти таблиці, графіки, - оформити рукопис статті в друк, - скласти бібліографічні списки, - читати, перекладати спеціальну літературу на іноземних мовах, - користуватися базами даних та пошуковими системами.

ФК10 - В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: - основи законодавства по охороні здоров'я та директивні документи, що визначають діяльність органів охорони здоров'я; - загальні основи патанатомії, патфізіології при різних захворюваннях, взаємозв'язок функціональних систем організму та рівень їх регуляції; - етіологічні та патогенетичні чинники найбільш поширених захворювань внутрішніх органів за основними розділами (ендокринологія, гастроентерологія, пульмонологія, гематологія, загальні питання внутрішньої медицини, кардіологія, ревматологія, нефрологія, військова терапія); - різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених захворювань внутрішніх органів за основними розділами (ендокринологія, гастроентерологія, пульмонологія, гематологія, загальні питання внутрішньої медицини, кардіологія, ревматологія, нефрологія, військова терапія); - тактику ведення

(рекомендації стосовно режиму, дієти, лікування, реабілітаційні заходи) хворого, немедикаментозне і медикаментозне лікування, в тому числі прогнозмодифікуюче, найбільш поширеної внутрішньої патології за основними розділами (ендокринологія, гастроентерологія, пульмонологія, гематологія, загальні питання внутрішньої медицини, кардіологія, ревматологія, нефрологія, військова терапія). - прогноз та працездатність хворих із найбільш поширеною внутрішньою патологією за основними її розділами (ендокринологія, гастроентерологія, пульмонологія, гематологія, загальні питання внутрішньої медицини, кардіологія, ревматологія, нефрологія, військова терапія). вміти: - проводити опитування і фізикальне обстеження хворих із основними захворюваннями за основними розділами (ендокринологія, гастроентерологія, пульмонологія, гематологія, загальні питання внутрішньої медицини, кардіологія, ревматологія, нефрологія, військова терапія). - аналізувати типову клінічну картину найбільш поширених захворювань за основними розділами (ендокринологія, гастроентерологія, пульмонологія, гематологія, загальні питання внутрішньої медицини, кардіологія, ревматологія, нефрологія, військова терапія). - скласти план обстеження хворого, аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень при найбільш поширених захворюваннях за основними розділами (ендокринологія, гастроентерологія, пульмонологія, гематологія, загальні питання внутрішньої медицини, кардіологія, ревматологія, нефрологія, військова терапія). - діагностувати та надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах. - виконувати медичні маніпуляції. - демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації.

ФК11 - В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: - основи законодавства по охороні здоров'я та директивні документи, які визначають діяльність органів охорони здоров'я; - загальні питання організації на Україні хірургічної допомоги дорослим та дітям, організацію роботи швидкої допомоги дорослому та дитячому населенню; організацію медичної допомоги населенню за умов виникнення екстремальних ситуацій з масовими ушкодженнями; - організація, обладнання та оснащення хірургічного кабінету поліклініки, інструментарій та оснащення операційної для проведення хірургічних операцій; - топографічну анатомію передньої черевної стінки та черевної порожнини, позаочеревинного простору, тазу, вікову анатомію в основних вікових групах; - основні питання нормальної та патологічної фізіології при хірургічній патології в основних вікових групах, взаємозв'язок функціональних систем організму та рівні їх регуляції; - причини виникнення патологічних процесів в організмі, механізми їх розвинення та клінічні прояви; - основи водно-електролітного обміну, кислотно-лужний стан, можливі типи їх порушення та принципи лікування в різних вікових групах; - патофізіологію травматизму та крововтрати, профілактику та терапію шоку та крововтрати; патофізіологію раньового процесу і гнійного процесу; - фізіологію та патофізіологію зсідуючої системи крові, показання та протипоказання до переливання крові та її компонентів; - загальні та функціональні методи обстеження хворих в хірургії, питання асептики та антисептики; - принципи та методи знеболення і в хірургії в основних вікових групах; - питання інтенсивної терапії і реанімації в хірургії; - клінічну симптоматику основних хірургічних захворювань в різних вікових групах, їх профілактику, діагностику та лікування; - клінічну симптоматику пограничних та невідкладних станів в хірургії; - показання та протипоказання до спеціальних методів дослідження (рентгенологічних, радіоізотопних, ультразвукових та ін.); - принципи підготовки хворих до операції і принципи ведення післяопераційного періоду; - принципи медикаментозної терапії хірургічних захворювань, сучасні лікарські засоби, механізм дії, дози, протипоказання до застосування; ускладнення та їх профілактика; - застосування фізіотерапії та лікувальної фізкультури у хірургічних хворих, показання та протипоказання до санаторно-курортного лікування; - основи раціонального харчування, принципи дієтотерапії у хірургічних хворих, в першу чергу при передопераційній підготовці та в післяопераційному періодах; - обладнання операційних палат та палат інтенсивної терапії, техніка безпеки при роботі з апаратурою; - питання організації та діяльності медичної служби цивільної оборони. вміти: - отримати вичерпну інформацію про захворювання від хворого або оточуючих його родичів чи на основі аналізу медичної документації, що мається в розпорядженні; - застосувати об'єктивні методи обстеження хворого, що визначають загальні та специфічні ознаки хірургічного захворювання, особливо в тих випадках, коли потрібна невідкладна допомога або інтенсивна терапія; - встановити попередній діагноз

основного та супутнього захворювання, їх ускладнень; - оцінити важкість стану хворого, причину цього стану, вжити необхідних засобів для виведення хворого з цього стану; визначити об'єм реанімаційних заходів; - надати необхідну невідкладну допомогу (штучне дихання, масаж серця, іммобілізацію кінцівки при переломах, зупинку кровотечі, перев'язку та тампонаду рани, промивання шлунку при отруєнні, катетеризацію сечового міхура при гострій затримці сечі, невідкладну трахеостомію при асфіксії); - визначити необхідність та послідовність спеціальних методів дослідження (лабораторних, інструментальних, рентгенологічних, радіоізотопних, функціональних та ін.), виконати їх і дати правильну їм оцінку; - визначити показання до госпіталізації, організувати її у відповідності зі станом хворого; - провести диференційну діагностику основних хірургічних захворювань в різних вікових групах, обґрунтувати клінічний діагноз; - обґрунтувати схему, план і тактику ведення хворих, показання та протипоказання до операції; - розробити план підготовки хворого до невідкладної та планової операції, визначити ступінь порушення гомеостазу, здійснити підготовку всіх функціональних систем організму хворого до операції; - визначити групу крові та виконати внутрішньовенне переливання крові або внутрішньоартеріальне нагнітання крові, виявити можливі трансфузійні ускладнення і при їх виникненні провести боротьбу з ними; - обґрунтувати найбільш доцільну техніку операції при даному хірургічному захворюванні та виконати її в необхідному обсязі; - обґрунтувати методику знеболення і при необхідності виконати її (крім методів, що потребують участь лікаря-анестезіолога); - розробити схему післяопераційного ведення хворого і профілактики післяопераційних ускладнень, призначити необхідну медикаментозну терапію; - оформити всю необхідну медичну документацію; - проводити диспансеризацію та оцінювати її ефективність; - вміти діагностувати та надати необхідну допомогу при наступних захворюваннях та станах: травматичний шок, гостра крововтрата, рани та раньова інфекція, гостра серцева та дихальна недостатність, гострий токсикоз, включаючи синдром тривалого розчалування; - техніку проведення планових та ургентних операцій при хірургічних патологіях.

ФК12 - В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: - основи чинного законодавства про охорону здоров'я та роботу педіатричної служби - етіологію найбільш поширених захворювань дитячого віку - патологічні механізми розвитку найбільш поширених захворювань дитячого віку - особливості імунологічної реактивності в дитячому віці - патоморфологію найбільш поширених захворювань дитячого віку - сучасні методи лабораторного обстеження дітей різного віку для підтвердження захворювання - сучасні методи інструментального обстеження дітей - сучасні класифікації найбільш поширених захворювань дитячого віку - особливості клінічної фармакології в дитячому віці (фармакодинаміку, фармакокінетику, механізми дії, методи застосування, показання до застосування лікарських засобів) - побічні ефекти, протипокази до застосування лікарських препаратів - деонтологічні аспекти медичної наукової діяльності - методичні основи проведення педагогічного процесу. вміти: - грамотно зібрати анамнез життя і захворювання у батьків хворої дитини - провести кваліфіковане клінічне обстеження дитини з урахуванням анатомо-фізіологічних особливостей дітей різного віку - оцінити необхідність і обсяг протиепідемічних заходів - оцінити результати спеціальних лабораторних досліджень і використовувати їх в діагностиці та лікуванні дитини - оцінити результати інструментального обстеження і використовувати їх в діагностиці та лікуванні захворювань дитячого віку - уміти вибрати раціональне індивідуальне лікування хворого з урахуванням показань і протипоказань до призначуваних препаратів, - оцінити ефективність застосованого лікування на підставі урахування об'єктивних клінічних та лабораторних критеріїв - прогнозувати перебіг захворювань дитячого віку і їх вплив на подальший розвиток дитини - виявляти життєвоzagрозливі стани у дитини і призначити необхідну терапію - навчити батьків здорового способу життя сім'ї з питань організації режиму дня, харчування, фізичного виховання, загартовування, профілактики захворювань, підготовки до соціальної адаптації - підготувати дитину до вступу в дошкільний заклад, школу - діагностувати патологічні стани з суміжних дисциплін як супутніх захворювань і ускладнень, а також в порядку диференціального діагнозу - володіти медичними маніпуляціями в обсязі не нижче вимог кваліфікаційної характеристики лікаря-педіатра, який закінчив клінічну ординатуру - проводити заняття зі студентами і лікарями по захворюваннях дитячого віку - складати методичні посібники з викладання дитячих хвороб, готувати ситуаційні задачі, тестові завдання - аналізувати показники роботи структурних підрозділів медичних організацій, проводити оцінку

ефективності сучасних медико-організаційних та соціальноекономічних технологій – проводити статистичний аналіз, будувати таблиці, графіки – оформити рукопис статті в друк; – складати бібліографічні списки; – читати, перекладати спеціальну літературу на іноземних мовах – організувати та проводити науково-дослідницьку діяльність по спеціальності – самостійно проводити бібліометричний аналіз (Російський індекс цитування на elibrary. ru, Web of Science, Scopus).

ФК13 - В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: - сучасний стан проблеми виникнення нервово-психічних розладів; - принципи надання медичної та невідкладної допомоги пацієнтам з психічними розладами; - можливі шляхи реабілітаційних та профілактичних заходів запобігання виникнення нервово-психічних розладів; - особливості перебігу та динаміки нервово-психічної патології; - основи соціальної та правової допомоги пацієнтам з нервово-психічними захворюваннями. вміти: - пов'язувати свій особистий науково-дослідницький досвід з глобальними проблемами в психіатрії; - уявляти можливі шляхи вирішення найбільш актуальних проблем психіатрії; - працювати з літературними джерелами, пошуком інформації по окремій проблематиці.

ФК14 - В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: - закономірності цито- і гістогенезу, будову і функції клітин і тканин на мікроскопічному та субмікроскопічному рівні, призначення окремих компонентів клітини; - будову гамет, періоди ембріогенезу та їх закономірності, критичні періоди ембріогенезу; - закономірності диференціювання та регенерації тканин; - організацію тканин та особливості їх взаємодії в складі органів, умови та механізми регенерації тканин; - роль нервової, ендокринної, імунної систем організму в регуляції процесів морфогенезу клітин, тканин і органів; вікові зміни клітин, тканин, органів вміти: - визначати критичні періоди ембріогенезу, вади розвитку людини; - інтерпретувати мікроскопічну та субмікроскопічну структуру клітин; - трактувати мікроскопічну будову різних органів людини в аспекті взаємовідношень тканин, що входять до їх складу в різні вікові періоди, а також в умовах фізіологічної та репаративної регенерації; - інтерпретувати закономірності ембріонального розвитку людини; - пояснювати особливості ембріонального розвитку тканин (гістогенез) і органів (органогенез); - пояснювати основні принципи організації різних тканин, їх взаємодію.

ФК15 - В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: - основи законодавства про охорону здоров'я та основні директивні документи, що визначають діяльність органів і установ охорони здоров'я; - правові питання охорони здоров'я в Україні; - загальні питання організації медичної допомоги в країні; - організацію дерматовенерологічної допомоги населенню; - профілактичний напрямок в дерматовенерології; - загальні питання стандартизації лікарських засобів, експертизи працездатності і медичного страхування в дерматовенерології; - етику і деонтологію в дерматовенерології; - організацію, обладнання та оснащення дерматологічного, мікологічного, косметологічного та венерологічного кабінетів поліклініки, інструментарій та оснащення лабораторій, оснащення кабінетів ударно-хвильової терапії та фототерапії, техніку безпеки при роботі з апаратурою; - анатомію і фізіологію шкіри, загальну патологію шкірних хвороб, імунітет і імунопатологічні реакції, а також принципи лікування шкірних хвороб, інтерпретацію гістологічного висновку біопсії шкіри; - етіологію, патогенез, діагностику та лікування дерматитів і токсидермії, гострих і хронічних дерматозів різної етіології, професійних хвороб шкіри, лікарських уражень шкіри, атрофій та гипертрофій шкіри, дерматозів, пов'язаних з порушенням мікроциркуляції, захворювань слизових оболонок і червоної облямівки губ, хвороб сальних і потових залоз, спадкових дерматозів, передраків шкіри і слизових оболонок, пухлин шкіри, уражень шкіри при захворюваннях внутрішніх органів і систем, порушеннях обміну речовин; епідеміологію, мікробіологію збудника, етіологію, патогенез, класифікацію, діагностику і лікування інфекційних та паразитарних хвороб шкіри (піодермії, туберкульоз шкіри, лепра, гостра виразка вувльви, фузоспіріллеза, ураження шкіри при загальних інфекційних захворюваннях, ВІЛ, вірусні захворювання, протозоозів, дерматозоозози, міази), інтерпретацію лабораторних досліджень при інфекційних та паразитарних хворобах шкіри; - морфологічні особливості та шляхи передачі патогенних грибів, епідеміологію, етіологію, патогенез, класифікацію, діагностику та лікування грибкових захворювань шкіри і псевдомікози, особливості мікозів при імунodefіцитних станах; - біологію блідої трепонеми, епідеміологію, етіологію, патогенез, класифікацію, імунологію, діагностику і лікування сифілісу, м'якого шанкра, венеричної лімфогранулеми, пахової гранульоми, тропічних трепонематозов, Беджель, Пінти; - епідеміологію, мікробіологію збудника, етіологію, патогенез,

класифікацію, діагностику і лікування інфекцій, що передаються статевим шляхом (гонорея, хламідіоз, трихомоніаз та ін.); - реактивність дитячого організму, клініко-лабораторне обстеження дітей, нозологію дерматозів і шкірні реакції у осіб різного віку, особливості догляду за шкірою і лікування дерматозів у дітей; - організацію клінічної лабораторної діагностики в дерматовенерології, клінічну лабораторну діагностику при захворюваннях шкіри сифілісі, трепонемотозах і інфекціях, що передаються статевим шляхом, інтерпретацію даних лабораторних досліджень в дерматовенерології; - принципи медикаментозної терапії урологічних захворювань, сучасні лікарські засоби, механізм дії, дози, протипоказання до застосування; - ускладнення хвороб шкіри та ЗПСШ, їх профілактику; - застосування фізіотерапії та лікувальної фізкультури в дерматовенерологічних хворих, показання та протипоказання до санаторнокурортного лікування; основи раціонального харчування, принципи дієтотерапії в дерматологічних хворих; - питання організації та діяльності медичної служби цивільної оборони. вміти: - отримати вичерпну інформацію про захворювання від хворого або оточуючих його родичів чи на основі аналізу медичної документації, що мається в розпорядженні та обстежити пацієнта; - оцінити скарги пацієнта, загальне і функціональний стан шкіри і її придатків, підшкірної жирової клітковини, лімфатичних вузлів; - визначити необхідність та послідовність спеціальних методів дослідження (лабораторних, інструментальних, рентгенологічних, радіоізотопних, функціональних та ін.), і дати правильну їх оцінку; - визначити показання до госпіталізації, організувати її у відповідності зі станом хворого; - провести диференційну діагностику основних дерматовенерологічних захворювань в різних вікових групах, обґрунтувати клінічний діагноз; - обґрунтувати схему, план і тактику ведення хворих; - заповнювати медичну документацію, передбачену директивними документами МОЗ; - вести облікову та звітну документацію, надати звіти про діяльність в встановленому порядку, провести збір даних для реєстрів, ведення яких передбачено законодавством; - провести заходи, спрямовані на вдосконалення профілактики та раннього виявлення хворих дерматовенерологічного профілю; - організувати і провести санітарно-гігієнічну роботу серед населення по профілактиці захворювань дерматовенерологічного профілю. - організувати заходи, спрямовані на усунення причин і умов виникнення і поширення інфекційних, паразитарних захворювань, а також масових неінфекційних захворювань (отруєнь); - скласти план необхідного обстеження і лікування; - призначити медичні процедури для виконання середнім медичним персоналом; - інформувати пацієнта про процедури для самостійного виконання; - дати рекомендації по догляду за шкірою і її придатками, в тому числі проводити навчання необхідним гігієнічним навичкам; - дати рекомендації щодо профілактики інфекцій, що передаються статевим шляхом; - дослідити простату, взяти секрет простати для мікроскопії; - зберігати і транспортувати патологічний матеріал від хворих (епідермальних лусочок, нігтьових пластинок, ураженого волосся, біоптатів шкіри, вмісту міхура, мазків - відбитків, зішкріби зі слизової уретри, піхви, цервікального каналу, прямої кишки, виділень шанкерів); - зберігати і транспортувати патологічний матеріал від хворих для мікробіологічного посіву на поживні середовища; - мікроскопіювати білду спірохету в темному полі зору; - клінічно інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень, що застосовуються в дерматовенерології; - оцінити динаміку стану шкіри і її придатків в процесі проведених медичних маніпуляцій; - оцінити клінічну ефективність проведених медичних втручань і виконання пацієнтом лікарських рекомендацій і призначень, та при наявності медичних показань вносити корективи в проведене лікування; - контролювати проведення призначених медичних процедур середнім медичним персоналом; - робити в медичній документації записи про об'єктивний стан пацієнта і динаміки клінічної картини; - провести заходи, спрямовані на вдосконалення профілактики та раннього виявлення хворих дерматовенерологічного профілю; - організувати і провести санітарно-гігієнічну роботу серед населення по профілактиці захворювань дерматовенерологічного профілю. - організувати заходи, спрямовані на усунення причин і умов виникнення і поширення інфекційних, паразитарних захворювань, а також масових неінфекційних захворювань (отруєнь).

ФК16 - В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: - основні поняття загальної нозології: здоров'я, хвороба, патологічний процес, типовий патологічний процес, патологічна реакція, патологічний стан, етіологія, патогенез; - роль причин, умов і реактивності і резистентності організму в виникненні, розвитку і наслідках хвороб; - роль етіологічних факторів, факторів ризику та умов у виникненні і розвитку хвороб; - причинно-наслідкові зв'язки в патогенезі проявів дії факторів

зовнішнього середовища (виділяти зміни місцеві і загальні, патологічні і пристосувально-компенсаторні, специфічні і неспецифічні; визначати провідну ланку - типові патологічні процеси (пошкодження клітини, місцеві порушення кровообігу та мікроциркуляції, запалення, пухлини, гарячка, гіпоксія) за принципами їх класифікації, стадіями патогенезу, загальними проявами і варіантами завершення; - причини і механізми розвитку типових патологічних процесів, їх прояви і значення для організму людини, зокрема у виникненні та розвитку відповідних груп захворювань - причинно-наслідкові зв'язки в патогенезі типових патологічних процесів (змін місцевих та загальних, патологічних і пристосувальнокомпенсаторних, специфічних і неспецифічних; провідної та допоміжних ланок);

- типові порушення обміну речовин (енергетичного, вуглеводного, білкового, жирового, водно-електролітного, кислотного-основного) з визначенням їх понять, критеріїв, принципів класифікації та наслідків, голодування; - етіологію, патогенез, клінічні прояви основних типів (1-й, 2-й) цукрового діабету та його ускладнення; - причини, механізми розвитку та принципи терапії екстремальних станів: шок, колапс, кома; - закономірності порушень клітинного складу периферичної крові при анеміях, еритроцитозах, лейкоцитозах, лейкопеніях, лейкозах; порушеннях гемостазу; - патологічні стани і порушення в системі кровообігу: недостатність кровообігу; недостатність серця, аритмії серця; артеріальна гіпертензія, артеріальна гіпотензія; артеріосклероз, атеросклероз; - зміни основних параметрів кардіо- та гемодинаміки при недостатності серця (частота і сила серцевих скорочень, хвилинний та систолічний об'єми крові, систолічний, діастолічний, середній і пульсовий артеріальні тиски крові, венозний тиск крові); - причини і механізми розвитку вільної недостатності, пояснювати її можливі наслідки; - причини виникнення недостатності зовнішнього дихання, роль порушень вентиляції альвеол, дифузії газів через альвеоло-капілярну мембрану, перфузії у малому колі кровообігу в розвитку недостатності дихання; причини і механізми виникнення задишки; - типові патологічні стани в системі травлення: недостатність травлення (на прикладі мальабсорбції) та порушення всмоктування (на прикладі мальабсорбції), виразкову хворобу шлунка та/або дванадцятипалої кишки як мультифакторіальну хворобу; - етіологію, патогенез, клінічні прояви печінкової недостатності, печінкової коми, жовтяниці, портальної гіпертензії. Принципи профілактики та лікування; - причини та механізми порушень процесів клубочкової фільтрації, канальцевої реабсорбції і секреції при гострій та хронічній нирковій недостатності, гломерулонефриті, нефротичному синдромі, сечовому синдромі, уремичній комі; - причини та загальні механізми розвитку порушень функцій ендокринних залоз, первинних і вторинних ендокринопатій, наслідки порушень секреції гормонів аденогіпофіза, нейрогіпофіза, надниркових залоз, щитоподібної залози, статевих залоз; - загальні принципи діагностики та лікування порушень діяльності ендокринної системи; - загальнобіологічну роль стресу, його причини та механізми розвитку, мати уявлення про загальний адаптаційний синдром та "хвороби адаптації"; - типові порушення діяльності нервової системи: сенсорних функцій, рухової функції, вегетативної функції, трофічної функції та інтегративної функції; - роль гострих та хронічних розладів мозкового кровообігу в порушеннях діяльності головного мозку та організму в цілому. вміти: - вирішувати ситуаційні задачі із визначенням причинних факторів, факторів ризику, головної ланки патогенезу, стадій розвитку, механізмів розвитку клінічних проявів, варіантів завершення, принципів надання медичної допомоги при типових патологічних процесах та найпоширеніших захворюваннях; - схематично відображати механізми патогенезу та клінічні прояви при захворюваннях; - аналізувати та інтерпретувати результати дослідження крові, сечі, ліпідограми, електрокардіограми, спірограми, імунограми, гормонального фону; - ідентифікувати регенеративні, дегенеративні, і форми патологічної регенерації клітин «червоної» і «білої» крові в мазках периферичної крові; інтерпретувати їх наявність чи відсутність в крові; - на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати стан функціонування органів та систем організму при захворюваннях; - аналізувати різні варіанти розвитку причинно-наслідкових взаємовідносин в патогенезі хвороб; - вміти виділити та зафіксувати провідний типовий патологічний процес, його головну ланку та клінічні ознаки; - прийняти обґрунтоване рішення для призначення лабораторного та/або інструментального обстеження; - визначати принципи лікування захворювань.

ФК17 - В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: а) форму та будову органів, об'єднаних у системи: - форму і будову кісток (systema skeletale); - з'єднань кісток(systema articulare); - м'язи (systema musculare); - нутрощі (systema digestorium, respiratorium, urinarium, genitalia); - центральну та

периферійну нервову систему (у тому числі автономний відділ периферійної нервової систем (systema nervorum); - органи внутрішньої секреції (glandulae endocrinae); - органи та утвори імунної системи; - лімфоїдну систему (systema lymphoideum); - органи чуття (systema sensuum); - загальний покрив (integumentum commune); - серцево-судинна (systema cardiovascularis); б) взаємне розміщення органів, судин, нервів у різних ділянках тіла, що має велике значення для хірургії; в) вікові та статеві аспекти анатомічних особливостей індивідуального розвитку людини на різних етапах онтогенезу; г) закономірності пренатального та раннього постнатального розвитку органів людини, варіантів мінливості органів, вад розвитку. вміти: - демонструвати і описувати анатомічну будову органів, систем органів людини; - визначати на анатомічних препаратах топографо-анатомічні взаємовідносини органів і систем органів людини; - вміти оцінювати вікові, статеві та індивідуальні особливості будови органів людини; - вміти оцінювати вплив соціальних умов та праці на розвиток і будову організму людини; вміти застосовувати латинські анатомічні терміни та їх українські еквіваленти відповідно до вимог міжнародної анатомічної номенклатури (СанПауло, 1997; Київ, 2001).

ФК18 - В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: - історичний розвиток науково-практичної діяльності в світовій і вітчизняній анестезіології та інтенсивній терапії; - організаційно-правові та моральноетичні аспекти питання виробничої і іноваційно-дослідницької діяльності служби анестезіології та інтенсивної терапії в Україні та світі; - сучасні технології лікування і моніторингу в анестезіології та інтенсивній терапії; - правила техніки безпеки в анестезіології та інтенсивної терапії - клінічну фармакологію в анестезіології та інтенсивній терапії; - клінічну фізіологію і біохімію органів і систем життєзабезпечення та підтримки гомеостазу; - теорії, механізми і компоненти знеболення; - сучасні концепції анестезіологічного захисту організму від факторів хірургічної агресії; - класифікації методів знеболення; - сучасні технології застосування різних видів знеболення; - класифікацію періопераційного періоду і організацію роботи анестезіолога на різних його етапах; - визначення операційноанестезіологічного ризику і функціонального стану організму. - ускладнення періопераційного періоду, їх профілактику і усунення; - анестезіологічну тактику при планових і екстрених оперативних втручань в усіх галузях оперативних втручань; - клінічну патофізіологію розвитку критичних станів; - діагностику критичних станів; - стандарти і іновачії організації проведення серцево-легеневої і церебральної реанімації; - діагностику та інтенсивну терапію гострих порушень органів і систем життєзабезпечення і підтримки гомеостазу; - організацію анестезіологічного забезпечення і інтенсивної терапії залежно від вікових, гендерних, медико-соціальних особливостей пацієнтів; - анестезіологічне забезпечення у лабораторних тварин. вміти: - визначати потребу служби анестезіології та інтенсивної терапії в інноваційних технологіях; - визначати перспективні напрямки іноваційнодослідницької діяльності в анестезіології та інтенсивної терапії; - вести науково-практичну дискусію із актуальних питань анестезіології та інтенсивно терапії; - управляти організацією виробничого та науководослідного процесу в анестезіології та інтенсивній терапії; - профілакувати виробничі ризики і ускладнення в анестезіології та інтенсивної терапії; - дотримуватись юридичних і морально-етичних норм; - використовувати сучасне високотехнологічне обладнання для клінічного, лабораторного, інструментального моніторингу (в т.ч. – наукового обладнання); - аналізувати і узагальнювати результати отриманих клінічних, лабораторних, інструментальних досліджень (в т.ч. – отриманих під час наукових досліджень) та застосовувати їх у лікувальному процесі в анестезіології та інтенсивній із застосуванням високотехнологічних медичних технік терапії; - впроваджувати результати іноваційно-дослідницької діяльності (в т.ч. – отриманих в результаті).

ФК19 - В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: - основи законодавства по охороні здоров'я та директивні документи, що визначають діяльність органів охорони здоров'я; - загальні питання організації на Україні акушерської, гінекологічної та перинатальної допомоги, організацію невідкладної допомоги вагітним, роділлям, породіллям та гінекологічним хворим; - організація, обладнання та оснащення акушерських та гінекологічних стаціонарів, інструментарій та оснащення операційних для акушерських та гінекологічних операцій; - топографічну анатомію передньої черевної стінки та черевної порожнини, позаочеревинного простору, тазу, вікову анатомію в основних вікових групах; - основні питання нормального та патологічного перебігу вагітності, пологів, післяпологового періоду, фізіологічні особливості функціонування репродуктивної

системи в різні вікові періоди життя жінки, взаємозв'язок функціональних систем організму та рівні їх регуляції; - причини виникнення патологічних процесів в організмі, механізми їх розвинення та клінічні прояви; - питання інтенсивної терапії і реанімації в акушерстві та гінекології; - клінічну симптоматику основних гінекологічних захворювань та ускладнень гестаційного періоду, їх профілактику, діагностику та лікування; - принципи підготовки хворих до операції і принципи ведення післяопераційного періоду; - принципи медикаментозної терапії гінекологічних захворювань, сучасні лікарські засоби, механізм дії, дози, протипоказання до застосування; ускладнення та їх профілактика; вміти: - отримати вичерпну інформацію про захворювання від хворого або оточуючих його родичів чи на основі аналізу медичної документації, що мається в розпорядженні; - застосувати об'єктивні методи обстеження вагітних, роділь, породіль та гінекологічних хворих; - встановити попередній діагноз основного та супровідного захворювання, їх ускладнень; - оцінити важкість стану вагітної, роділлі, породіллі та гінекологічної хворої, причину цього стану, вжити необхідних засобів для виведення пацієнтки з цього стану; - планувати тактику ведення вагітності, пологів та післяпологового періоду; - ставити попередній діагноз гінекологічного захворювання та та планувати тактику лікування пацієнтки; - виконувати необхідні медичні маніпуляції; - планувати та надавати невідкладну допомогу при невідкладних станах в акушерстві. - визначити необхідність та послідовність спеціальних методів дослідження (лабораторних, інструментальних, рентгенологічних, радіоізотопних, функціональних та ін.), виконати їх і дати правильну їх оцінку; - визначити показання до госпіталізації, організувати її у відповідності зі станом вагітної чи гінекологічної хворої; - провести диференційну діагностику основних гінекологічних захворювань в різних вікових групах, обґрунтувати клінічний діагноз; - обґрунтувати схему, план і тактику ведення вагітності, пологів чи післяпологового періоду, показання та протипоказання до оперативного втручання; - розробити план підготовки хворої чи вагітної до невідкладної та планової операції; - обґрунтувати найбільш доцільну техніку операції при даному захворюванні та виконати її в необхідному обсязі; - обґрунтувати методику знеболення і при необхідності виконати її (крім методів, що потребують участі лікаря-анестезіолога); - розробити схему післяопераційного ведення пацієнтки і профілактики післяопераційних ускладнень, призначити необхідну медикаментозну терапію; - оформити всю необхідну документацію; - проводити диспансеризацію гінекологічних хворих та оцінювати її ефективність.

ФК20 - В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: - етіологію, патогенез, сучасну класифікацію, засоби профілактики найбільш поширених хірургічних захворювань. - клінічну картину, особливості перебігу та можливі ускладнення найбільш поширених захворювань, що виникають в типовій формі у дітей. - сучасні методи клінічного, лабораторного, інструментального обстеження хворих. критерії діагностики різноманітних захворювань. - методи хірургічного лікування, показання та протипоказання до їх застосування. - клініко – фармакологічну характеристику основних груп препаратів та раціональний вибір окремих з них. вміти: - оцінити стан пацієнта, провести його повне фізикальне обстеження, включаючи обстеження органів грудної клітки, черевної порожнини та заочеревинного простору, шлунково – кишкового тракту, сечовидільної, кістково – м'язової системи, оцінити стан пацієнта для прийняття рішення про проведення хірургічного втручання та медикаментозної терапії. - встановити пріоритети для вирішення проблем здоров'я пацієнта: термінальний стан, стан з больовим синдромом, стан з хронічними захворюваннями, інвалідність. - оцінити соціальні фактори, що можуть впливати на стан здоров'я пацієнта. - встановити попередній діагноз, визначитись з обсягом додаткових обстежень для уточнення діагнозу. - розробити план хірургічних дій з урахуванням перебігу хвороби і її лікування та обґрунтувати адекватну фармакотерапію у конкретного хворого при основних патологічних синдромах та невідкладних станах.

ФК21 - В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: - основи законодавства по охороні здоров'я та директивні документи, що визначають діяльність органів охорони здоров'я; - загальні питання організації на Україні хірургічної та урологічної допомоги дорослим та дітям, організацію роботи швидкої допомоги дорослому та дитячому населенню; організацію медичної допомоги населенню за умов виникнення екстремальних ситуацій з масовими ушкодженнями; - організація, обладнання та оснащення урологічного кабінету поліклініки, інструментарій та оснащення операційної для урологічних операцій, оснащення діалізаційного блоку; - топографічну анатомію передньої черевної стінки та черевної

порожнини, позаочеревинного простору, тазу, вікову анатомію в основних вікових групах; - основні питання нормальної та патологічної фізіології при урологічній патології в основних вікових групах, взаємозв'язок функціональних систем організму та рівні їх регуляції; - причини виникнення патологічних процесів в організмі, механізми їх розвинення та клінічні прояви; - основи водно-електролітного обміну, кислотно-лужний стан, можливі типи їх порушення та принципи лікування в різних вікових групах; - патофізіологію травматизму та крововтрати, профілактику та терапію шоку та крововтрати; патофізіологію раньового процесу і гнійного процесу; - фізіологію та патофізіологію сечоутворення і сечовиділення, склад нормальної сечі та можливі її зміни; - фізіологію та патофізіологію зсідаючої системи крові, показання та протипоказання до переливання крові та її компонентів; - загальні та функціональні методи обстеження хворих в урології, питання асептики та антисептики в урології; - принципи та методи знеболення і в урології в основних вікових групах; - питання інтенсивної терапії і реанімації в урології; - клінічну симптоматику основних урологічних захворювань в різних вікових групах, їх профілактику, діагностику та лікування; - основи сексології; - клінічну андрологію; - клінічну симптоматику пограничних станів в урології і в захворювання, що сприяють вторинний вплив на функцію сечостатевої системи; - показання та протипоказання до спеціальних методів дослідження (рентгенологічних, радіоізотопних, ультразвукових та ін.) - принципи підготовки хворих до операції і принципи ведення післяопераційного періоду; - принципи медикаментозної терапії урологічних захворювань, сучасні лікарські засоби, механізм дії, дози, протипоказання до застосування; ускладнення та їх профілактика; - застосування фізіотерапії та лікувальної фізкультури у урологічних хворих, показання та протипоказання до санаторно-курортного лікування - основи раціонального харчування, принципи дієтотерапії у урологічних хворих, в першу чергу при передопераційній підготовці та в післяопераційному періоду; - обладнання операційних палат та палат інтенсивної терапії, техніка безпеки при роботі з апаратурою; - питання організації та діяльності медичної служби цивільної оборони. вміти: - отримати вичерпну інформацію про захворювання від хворого або оточуючих його родичів чи на основі аналізу медичної документації, що мається в розпорядженні; - застосувати об'єктивні методи обстеження хворого, що визначають загальні та специфічні ознаки урологічного захворювання, особливо в тих випадках, коли потрібна невідкладна допомога або інтенсивна терапія; - встановити попередній діагноз основного та супровідного захворювання, їх ускладнень; - оцінити важкість стану хворого, причину цього стану, вжити необхідних засобів для виведення хворого з цього стану; визначити об'єм реанімаційних заходів; - надати необхідну невідкладну допомогу (штучне дихання, масаж серця, іммобілізацію кінцівки при переломах, зупинку кровотечі, перев'язку та тампонаду рани, промивання шлунку при отруєнні, катетеризацію сечового міхура при гострій затримці сечі, невідкладну трахеостомію при асфіксії) - визначити необхідність та послідовність спеціальних методів дослідження (лабораторних, інструментальних, рентгенологічних, радіоізотопних, функціональних та ін.), виконати їх і дати правильну їх тоцінку; - визначити показання до госпіталізації, організувати її у відповідності зі станом хворого; - провести диференційну діагностику основних урологічних захворювань в різних вікових групах, обґрунтувати клінічний діагноз; - обґрунтувати схему, план і тактику ведення хворих, показання та протипоказання до операції; - розробити план підготовки хворого до невідкладної та планової операції, визначити ступінь порушення гомеостазу, здійснити підготовку всіх функціональних систем організму хворого до операції; - визначити групу крові та виконати внутрішньовенне переливання крові або внутрішньоартеріальне нагнітання крові, виявити можливі трансфузійні ускладнення і при їх виникненні провести боротьбу з ними; - обґрунтувати найбільш доцільну техніку операції при даному хірургічному захворюванні та виконати її в необхідному обсязі; - обґрунтувати методику знеболення і при необхідності виконати її (крім методів, що потребують участь лікаря-анестезіолога); - розробити схему післяопераційного ведення хворого і профілактики післяопераційних ускладнень, призначити необхідну медикаментозну терапію; - оформити всю необхідну документацію; - проводити диспансеризацію та оцінювати її ефективність; - вміти діагностувати та надати необхідну допомогу при наступних захворюваннях та станах: травматичний шок, гостра крововтрата, рани та раньова інфекція, гостра серцева та дихальна недостатність, гострий токсикоз, включаючи синдром тривалого розчалування; - технікою проведення планових та ургентних операцій при урологічних патологіях.

ФК22 - В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати:

основи законодавства по охороні здоров'я та директивні документи, що визначають діяльність органів охорони здоров'я; - загальні питання організації на Україні ортопедо-травматологічної допомоги дорослим та дітям, організацію роботи швидкої допомоги дорослому та дитячому населенню; організацію медичної допомоги населенню за умов виникнення екстремальних ситуацій з масовими ушкодженнями; - організація, обладнання та оснащення ортопедо-травматологічного кабінету поліклініки, інструментарій та оснащення операційної для ортопедотравматологічних операцій; - топографічну анатомію поясу верхньої та нижньої кінцівок, вільної верхньої та нижньої кінцівок, грудної клітки, тазу, вікову анатомію в основних вікових групах; - основні питання нормальної та патологічної фізіології при ортопедотравматологічній патології в основних вікових групах, взаємозв'язок функціональних систем організму та рівні їх регуляції; - причини виникнення патологічних процесів в організмі, механізми їх розвинення та клінічні прояви; - основи водно-електролітного обміну, кислотно-лужний стан, можливі типи їх порушення та принципи лікування в різних вікових групах; - патофізіологію травматизму та крововтрати, профілактику та терапію шоку та крововтрати; патофізіологію раньового процесу і гнійного процесу; - фізіологію та патофізіологію зсідаючої системи крові, показання та протипоказання до переливання крові та її компонентів; - загальні та функціональні методи обстеження хворих та питання асептики та антисептики в ортопедії і травматології; - принципи та методи знеболення в ортопедії і травматології в основних вікових групах; - питання інтенсивної терапії і реанімації в ортопедії і травматології; - клінічну симптоматику основних ортопедо-травматологічних захворювань в різних вікових групах, їх профілактику, діагностику та лікування; - показання та протипоказання до спеціальних методів дослідження (рентгенологічних, радіоізотопних, ультразвукових та ін.) - принципи підготовки хворих до операції та принципи ведення післяопераційного періоду; - принципи медикаментозної терапії ортопедо-травматологічних захворювань, сучасні лікарські засоби, механізм дії, дози, протипоказання до застосування; ускладнення та їх профілактика; - застосування фізіотерапії та лікувальної фізкультури у ортопедотравматологічних хворих, показання та протипоказання до санаторнокурортного лікування; - основи раціонального харчування, принципи дієтотерапії у ортопедотравматологічних хворих, у першу чергу під час передопераційної підготовки та в післяопераційному періоду; - обладнання операційних палат та палат інтенсивної терапії, техніка безпеки при роботі з апаратурою; - питання організації та діяльності медичної служби цивільної оборони. вміти: - отримати вичерпну інформацію про захворювання від хворого або оточуючих його родичів чи на основі аналізу медичної документації, що мається в розпорядженні; - застосувати об'єктивні методи обстеження хворого, що визначають загальні та специфічні ознаки ортопедо-травматологічного захворювання, особливо в тих випадках, коли потрібна невідкладна допомога або інтенсивна терапія; - встановити попередній діагноз основного та супровідного захворювання, їх ускладнень; - оцінити важкість стану хворого, причину цього стану, вжити необхідних засобів для виведення хворого з цього стану; визначити об'єм реанімаційних заходів; - надати необхідну невідкладну допомогу (штучне дихання, масаж серця, іmobilізацію кінцівки при переломах, зупинку кровотечі, перев'язку та тампонаду рани, промивання шлунку при отруєнні, катетеризацію сечового міхура при гострій затримці сечі, невідкладну трахеостомію при асфіксії) - визначити необхідність та послідовність спеціальних методів дослідження (лабораторних, інструментальних, рентгенологічних, радіоізотопних, функціональних та ін.), виконати їх і дати правильну їх оцінку; - визначити показання до госпіталізації, організувати її у відповідності зі станом хворого; - провести диференційну діагностику основних ортопедо-травматологічних захворювань в різних вікових групах, обґрунтувати клінічний діагноз; - обґрунтувати схему, план і тактику ведення хворих, показання та протипоказання до операції; - розробити план підготовки хворого до невідкладної та планової операції, визначити ступінь порушення гомеостазу, здійснити підготовку всіх функціональних систем організму хворого до операції; - визначити групу крові та виконати внутрішньовенне переливання крові або внутрішньоартеріальне нагнітання крові, виявити можливі трансфузійні ускладнення і при їх виникненні провести боротьбу з ними; - обґрунтувати найбільш доцільну техніку операції при даному хірургічному захворюванні та виконати її в необхідному обсязі; - обґрунтувати методику знеболення і при необхідності виконати її (крім методів, що потребують участь лікаря-анестезіолога); - розробити схему післяопераційного ведення хворого і профілактики післяопераційних ускладнень, призначити необхідну медикаментозну терапію; - оформити всю необхідну документацію; - проводити диспансеризацію та оцінювати її

	<p>ефективність; - вміти діагностувати та надати необхідну допомогу при наступних захворюваннях та станах: травматичний шок, гостра крововтрата, рани та раньова інфекція, гостра серцева та дихальна недостатність, гострий токсикоз, включаючи синдром тривалого розчалування; - технікою проведення планових та ургентних операцій при ортопедотравматологічних патологіях.</p>
<p>Кадрове забезпечення</p>	<p>Формування достатнього рівня професіоналізму викладача повною мірою забезпечується чинною освітньо-наковою програмою підготовки фахівців третього рівня вищої освіти за спеціальністю 222 – Медицина, яка передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження. Оволодіння загальнонауковими компетентностями передбачає вивчення таких дисциплін як біоетика, біоінформатика, педагогіка та психологія вищої освіти, курс академічної доброчесності, методологія наукового та патентного пошуку. Засвоєння основних концепцій, розуміння практичних та теоретичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за спеціальністю передбачає вивчення спец предмету. Тому під час конкурсного добору викладачів, оцінки їх рівня підготовки із різних розділів освітньої програми враховуються рейтингові показники його навчально-методичної і наукової діяльності.</p> <p>Станом на 01.01.2021 року чисельність працівників основної діяльності 1370 осіб, з них:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 644 науково-педагогічних працівників, з них: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 89 доктор наук; ▪ 429 кандидатів наук; ▪ 82 професорів; ▪ 277 доцентів; ➤ 3 наукових працівники, з них: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 1 кандидат наук.
<p>Матеріально-технічне забезпечення, інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p>ПДМУ має на балансі 17 будівель, серед яких – 6 навчальних корпусів (загальна площа – 24243,2 м²), 4 гуртожитки (загальна площа – 23518,5 м²), медичних приладів – 1429, сучасних комп'ютерів – 1357, мультимедійних проекторів – 55.</p> <p>З метою якісного проведення навчального, наукового та лікувального процесів, забезпечення належних умов для навчально-виховного процесу з використанням нових форм і методів навчання, досягнень медичної науки і практики охорони здоров'я, навчання студентів стоматологічного факультету і зуботехнічного відділення, лікарів-інтернів, клінічних ординаторів, аспірантів, підготовки магістрів медицини, післядипломної підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації медичних кадрів, надання медичної допомоги населенню та на підставі наказу МОЗ України від 30.06.2010 р. № 126-0, рішення Вченої ради ПДМУ від 30 серпня 2010 р. (протокол № 1) та наказу ректора від 23 липня 2010 р. № 151 з 18 квітня 2011 р. розпочата робота «Стоматологічного центру».</p> <p>НДІ генетичних та імунологічних основ розвитку патології та фармакогенетики Полтавського державного медичного університету пройшов перевірку на відповідність критеріям оцінювання та підтверджує вимірювальні можливості та технічну компетентність при проведенні вимірювань в сфері законодавчо регульованої метрології, до 23.12.2023 року (Свідоцтво про технічну компетентність № 088/20, від 24.12.2020 р.).</p> <p>У складі ПДМУ функціонує навчально-науковий Інститут морфології, що має статус структурного підрозділу закладу.</p> <p>Продовжує функціонувати міжкафедральна науково-дослідно-навчальна морфологічна лабораторія для забезпечення ефективного виконання науково-дослідних робіт та впровадження результатів наукових досліджень у навчальний процес. Створено Навчально-лабораторний центр.</p> <p>Для підготовки наукових кадрів ПДМУ отримв бюджетне фінансування:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ докторантура – 420,2 тис. грн.; ✓ аспірантура – 4411,6 тис. грн.; ✓ клінічна ординатура – 65,8 тис. грн.. <p>Укладено договори з компаніями ТОВ «Plagiat» та ТОВ «Антиплагіат» на використання комп'ютерних програм виявлення плагіату.</p> <p>З 2019 року ПДМУ отримв доступ до міжнародних баз даних Scopus та Web of Science, а з 2021 – до ScienceDirect з метою забезпечення інформаційної підтримки здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії.</p>

	<p>ПДМУ видаються 5 журналів, включених до Переліку наукових фахових видань України. Наукові журнали, що видаються ПДМУ, статтям у випусках присвоюють унікальні цифрові ідентифікатори DOI, веб-сайти журналів оновлені відповідно до вимог МОН України. П'ять журналів ПДМУ внесено до баз і систем «Google Scholar», «Crossref we use DOIs», DOAJ. Журнал «Світ медицини і біології» внесено на платформу міжнародної наукометричної бази Web of Science з 2017 року, журнал «Проблеми екології та медицини» індексований у списку наукових журналів Index Copernicus (у 2020 році – ICV = 100).</p>
Вимоги щодо оформлення дисертації на здобуття ступеня доктора філософії	<p>У своїй роботі відповідальний підрозділ Університету та спеціалізовані вчені ради із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії Університету керуються наказом МОН України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».</p>
Максимальний та/або мінімальний обсяг основного тексту дисертації	<p>Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії повинна мати обсяг основного тексту 4,5-7 авторських аркушів, оформлених відповідно до вимог, установлених МОН України.</p>
Наукові результати дисертації	<p>Наукові результати дисертації повинні бути висвітлені не менше ніж у трьох наукових публікаціях здобувача, до яких зараховуються:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України; якщо число співавторів у такій статті (разом із здобувачем) становить більше двох осіб, така стаття прирівнюється до 0,5 публікації (крім публікацій, визначених підпунктом 2 цього пункту); 2) статті у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus (крім видань держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором), з них: щонайменше одна стаття у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus (крім видань держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором), віднесених до першого — третього квартилів (Q1—Q3) відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank або Journal Citation Reports; 3) не більше одного патенту на винахід, що пройшов кваліфікаційну експертизу та безпосередньо стосується наукових результатів дисертації, що прирівнюється до однієї наукової публікації; 4) одноосібні монографії, що рекомендовані до друку вченими радами закладів та пройшли рецензування, крім одноосібних монографій, виданих у державі, визнаній Верховною Радою України державою-агресором; до одноосібних монографій прирівнюються одноосібні розділи у колективних монографіях за тих же умов. <p>Стаття у виданні, віднесеному до першого — третього квартилів (Q1—Q3) відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank або Journal Citation Reports, чи одноосібна монографія, що відповідає зазначеним вимогам, прирівнюється до двох наукових публікацій.</p> <p>Належність наукового видання до першого — третього квартилів (Q1—Q3) відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank або Journal Citation Reports визначається згідно з рейтингом у році, в якому опублікована відповідна публікація здобувача або у разі, коли рейтинг за відповідний рік не опублікований на дату утворення разової ради, згідно з останнім опублікованим рейтингом.</p> <p>9. Статті зараховуються за темою дисертації за умови обґрунтування отриманих наукових результатів відповідно до мети статті (поставленого завдання) та висновків, а також опублікування не більше ніж однієї статті в одному випуску (номері) наукового видання.</p> <p>Статті, опубліковані після набрання чинності цим Порядком, зараховуються за темою дисертації лише за наявності у них активного ідентифікатора DOI (Digital Object Identifier), крім публікацій, що містять інформацію, віднесenu до державної таємниці, або інформацію для службового користування.</p> <p>Не вважається самоплагіатом використання здобувачем своїх наукових праць у тексті дисертації без посилання на ці праці, якщо вони попередньо опубліковані з метою висвітлення в них основних наукових результатів дисертації та вказані здобувачем в анотації дисертації.</p>

7. Перелік компонент освітньо-наукової програми (КОП) та їх логічна послідовність

№ з/п КОП	Компоненти ОНП	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Цикл дисциплін оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями			
OK1	Історія та філософія науки	1	Іспит
OK2	Теорія пізнання у біомедицині (за вибором)	1	Залік
OK3	Біоетика	1	Залік
OK4	Біоінформатика	1	Залік
OK5	Психологія спілкування (за вибором)	1	Залік
OK6	Педагогіка та психологія вищої освіти (за вибором)	1	Залік
OK	Інтегративна біологія (за вибором)	1	Залік
Іноземна мова (здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів наукової роботи іноземною мовою)			
OK7	Англійська мова (прогресивний рівень)	1	Залік
OK8	Курс англійської мови наукового спілкування	6	Іспит
OK9	Курс німецької мови наукового спілкування	6	Іспит
Цикл дисциплін набуття універсальних навичок дослідника			
OK10	Методологія наукового та патентного пошуку	3	Залік
OK11	Медична статистика	2	Залік
OK12	Клінічна імунологія (за вибором)	1	Залік
OK13	Клінічна епідеміологія (за вибором)	1	Залік
OK14	Молекулярна біологія (за вибором)		
OK15	Курс академічної доброчесності	1	Іспит
Цикл дисциплін професійної та практичної підготовки			
OK16	Трансляційна медицина	1	Залік
OK17	Спеціальність (засвоєння основних концепцій, розуміння практичних та теоретичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за спеціальністю, оволодіння термінологією)	14	Іспит
<i>Зокрема дисципліни за вибором (спецпредмет):</i>			
	<i>Акушерство та гінекологія</i>	14	Іспит
	<i>Внутрішні хвороби</i>	14	Іспит
	<i>Хірургія</i>	14	Іспит
	<i>Урологія</i>	14	Іспит
	<i>Онкологія</i>	14	Іспит
	<i>Кардіологія</i>	14	Іспит
	<i>Ревматологія</i>	14	Іспит
	<i>Інфекційні хвороби</i>	14	Іспит
	<i>Ендокринологія</i>	14	Іспит
	<i>Нервові хвороби</i>	14	Іспит
	<i>Психіатрія</i>	14	Іспит
	<i>Наркологія</i>	14	Іспит

	<i>Офтальмологія</i>	14	Іспит
	<i>Оториноларингологія</i>	14	Іспит
	<i>Шкірні та венеричні хвороби</i>	14	Іспит
	<i>Травматологія та ортопедія</i>	14	Іспит
	<i>Лікувальна фізкультура</i>	14	Іспит
	<i>Фтизіатрія</i>	14	Іспит
	<i>Пульмонологія</i>	14	Іспит
	<i>Радіологія</i>	14	Іспит
	<i>Клінічна фармакологія</i>	14	Іспит
	<i>Анестезіологія та інтенсивна терапія</i>	14	Іспит
	<i>Медична біохімія</i>	14	Іспит
	<i>Гігієна</i>	14	Іспит
	<i>Епідеміологія</i>	14	Іспит
	<i>Соціальна медицина та охорона здоров'я</i>	14	Іспит
	<i>Нормальна анатомія</i>	14	Іспит
	<i>Патологічна анатомія</i>	14	Іспит
	<i>Нормальна фізіологія</i>	14	Іспит
	<i>Патологічна фізіологія</i>	14	Іспит
	<i>Фармакологія</i>	14	Іспит
	<i>Імунологія та алергологія</i>	14	Іспит
	<i>Гістологія, цитологія, ембріологія</i>	14	Іспит

8. Структура навчального плану та зміст компонентів ОНП

№ за/п	Код КОП	Назва компонента ОНП	Мета та завдання компонента ОНП	Формування компетентностей	
				загальні	фахові
1.	ОК1	Історія та філософія науки	спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики; здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення	ЗК1	ФК2
2.	ОК2	Теорія пізнання у біомедицині	спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики; здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення	ЗК1	ФК2
3.	ОК3	Біоетика	здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення	ЗК7	ФК3
4.	ОК4	Біоінформатика	спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики	ЗК4	ФК4
5.	ОК5	Психологія спілкування (за вибором)	вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому	ЗК4	ФК6
6.	ОК6	Педагогіка та психологія вищої освіти (за вибором)	вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому	ЗК4	ФК6
7.	ОК7	Інтегративна біологія	спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики	ЗК4	ФК4
8.	ОК8	Англійська мова (прогресивний рівень)	використання академічної іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях	ЗК1	ФК1
9.	ОК9	Курс англійської мови наукового	використання академічної іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях	ЗК5	ФК1

		спілкування			
10.	OK10	Курс німецької мови наукового спілкування	використання академічної іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях	ЗК5	ФК1
11.	OK11	Методологія наукового та патентного пошуку	спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики	ЗК6 ЗК7 ЗК2 ЗК4	ФК5
12.	OK12	Медична статистика	спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики	ЗК2 ЗК6	ФК8
13.	OK13	Клінічна імунологія (за вибором)	спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики	ЗК1 ЗК6	ФК9
14.	OK14	Молекулярна біологія	спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики	ЗК1 ЗК6	ФК9
15.	OK15	Клінічна епідеміологія (за вибором)	спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики	ЗК1 ЗК6	ФК9
16.	OK16	Курс академічної доброчесності	реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності;	ЗК2	ФК7
17.	OK17	Трансляційна медицина	спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики;	ЗК1 ЗК2 ЗК3 ЗК4 ЗК5 ЗК6 ЗК7	ФК10 ФК11 ФК12 ФК13 ФК14 ФК15 ФК16 ФК17 ФК18 ФК19 ФК20

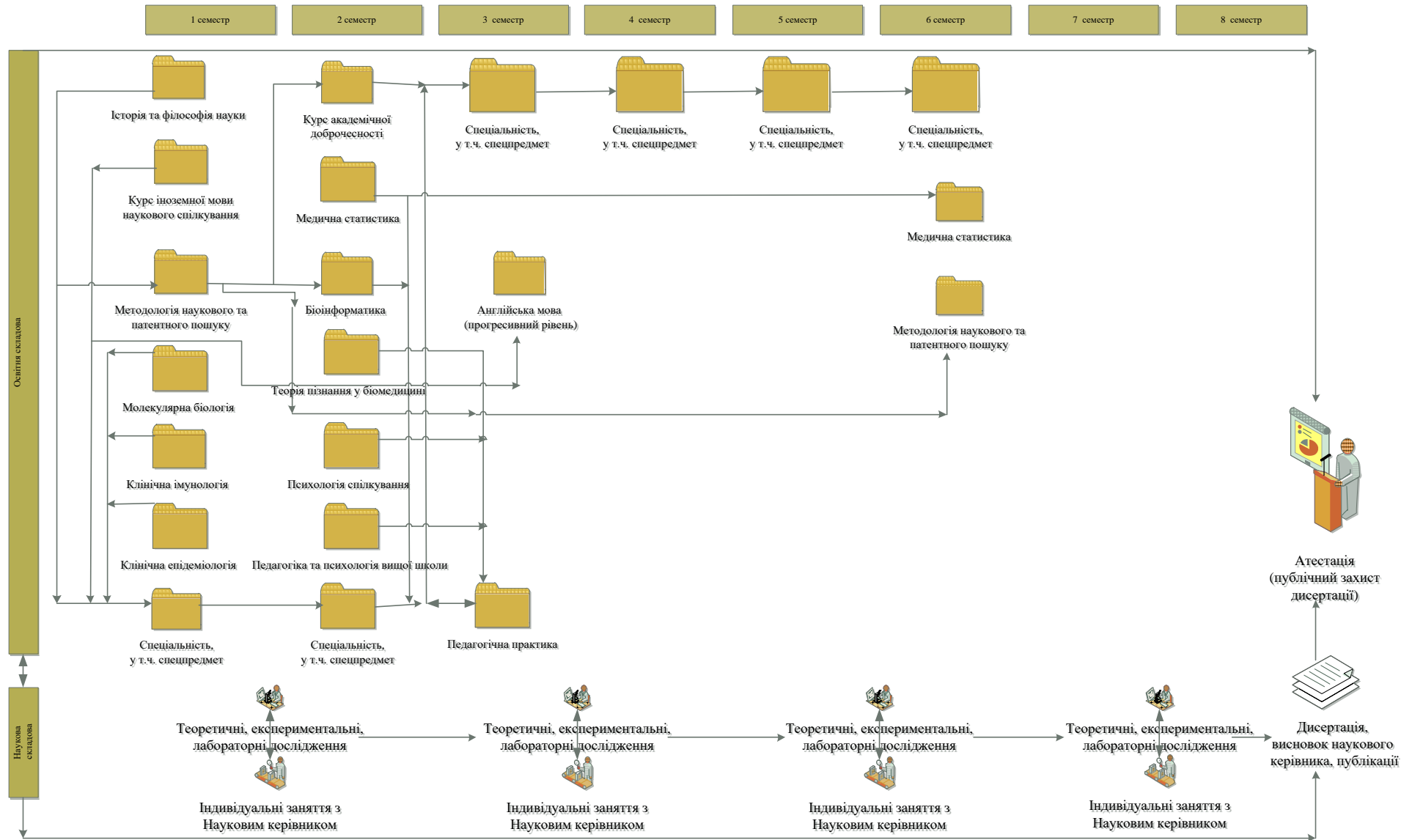
					ФК21 ФК21 ФК22
18.	ОК18	Спецпредмет	спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики; започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності; критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей	ЗК1 ЗК2 ЗК3 ЗК4 ЗК5 ЗК6 ЗК7	ФК10 ФК11 ФК12 ФК13 ФК14 ФК15 ФК16 ФК17 ФК18 ФК19 ФК20 ФК21 ФК21 ФК22

9. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми

Програмні компетентності	Компоненти ОНП																	
	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9	ОК10	ОК11	ОК12	ОК13	ОК14	ОК15	ОК16	ОК17	ОК18
ЗК1	+					+						+	+	+	+		+	+
ЗК2										+	+					+	+	+
ЗК3																	+	+
ЗК4			+	+	+			+		+								
ЗК5							+		+								+	+
ЗК6										+	+	+	+	+	+		+	+
ЗК7		+								+							+	+
ФК1						+	+		+									
ФК2	+																	
ФК3		+																
ФК4			+					+										
ФК5										+								
ФК6	+																	
ФК7																	+	
ФК8											+							
ФК9												+	+	+	+			
ФК10																	+	+
ФК11																	+	+
ФК12																	+	+
ФК13																	+	+
ФК14																	+	+
ФК15																	+	+
ФК16																	+	+
ФК17																	+	+
ФК18																	+	+

11. Структурно-логічна схема освітньо-наукової програми

12. Матриця відповідності програмних результатів навчання компонентам освітньо-наукової програми

Програмні результати навчання	Компоненти ОНП																	
	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9	ОК10	ОК11	ОК12	ОК13	ОК14	ОК15	ОК16	ОК17	ОК18
ПРН1	+	+						+			+					+		
ПРН 2	+	+														+		
ПРН 3				+				+			+					+		
ПРН 4	+	+	+	+							+			+		+		
ПРН 5				+							+			+				
ПРН 6	+	+	+	+							+		+					
ПРН 7	+	+					+		+	+	+					+		
ПРН 8	+	+	+		+	+					+			+		+		
ПРН 9	+	+	+	+	+	+					+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 10	+	+	+		+	+					+				+	+	+	+

Гарант освітньо-наукової програми,
проректор
з наукової роботи,
доктор медичних наук, професор

І. П. Кайдашев

Член проектної групи, завідувач
кафедри урології з судовою медициною,
доктор медичних наук, професор

Л. П. Саричев

Член проектної групи, професор
кафедри педіатрії № 1 з пропедевтикою
та неонатологією,
доктор медичних наук, професор

В. І. Похилько

Член проектної групи, завідувачка
кафедри біоорганічної та
біологічної хімії,
доктор медичних наук, професор

К. С. Непорада